Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ● № 27 (8017). ● 9 февраль, 1983 йил ● ЧОРШАНБА ● Баҳоси 3 тийин

БУ ЙИЛ 5000 БЎЛАДИ

КОЛХОЗИМИЗ чорвадорлари КПСС Марказий Комитетининг май [1982 йил] Пленумида тасдиқланган Озиқ-овқат программасини амалга оширишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Биргина 1982 йилда фермамиз ходимлари эл дастурхонига 1010 тонна сут, 109,3 тонна гўшт, 131,6 минг дона тухум етказиб бериб, бу соҳадаги социалистик мажбуриятларини ортиғи билан бажардилар.

Менинг ўзим эса юбилей йилида қарамоғимдаги говмишларнинг ҳар биридан 4400 килограммдан сут соғиб олиб ғалабага муносиб ҳисса қўшдим. Ҳали фермамизда фойдаланилмаётган имкониятлар талайгина. Биз доимо изланмоқдамиз. Соғин сигирлар ва қорамоллар маҳсулдорлигини ошириб боришга алоҳида аҳамият бермоқдамиз.

Айни кунларда хўжалигимиз чорвадорлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1982—1983 йил қиш фаслида чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва харид қилишни кўпайтириш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисида»ги қарори асосида иш олиб бориб, қишда ҳам ёздагидек мўл чорвачилик маҳсулотлари етиштиришга эришмоқдалар. Ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йилида зиммамизга олган мажбуриятларимиз янада улкан.

1983 йилда ўз имкониятларимни ҳисоблаб чиқиб ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сутни 5000 килограммга етказишга аҳд қилдим.

У. ЭРКАБОЕВА,
Пискент районидаги Свердлов номли колхоз сут соғувчиси.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1983 йил 8 февралда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг IX пленуми бўлди.

«КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг қарорлари асосида 1983—1985 йилларда республикада чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида» КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўрток Ш. Р. Рашидов доклад қилди.

Музокараларда: Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов, Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. К. Камолов, «Красний водопад» экспериментал базасининг машинада сут соғиш оператори А. И. Чудная, Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари Р. С. Ашуралиев, Қашқадарё область партия комитетининг иккинчи секретари И. И. Головачев, Андижон область партия комитетининг биринчи секретари С. М. Мамарасулов, Сирдарё райони «Малик» совхозининг директори М. Е. Красильников, Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари А. К. Каримов, Навоий область партия комитетининг биринчи секретари В. П. Есин, Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари Х. У. Умаров, чорвачиликда наслчилик иши билан шуғулланувчи илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси селекция марказининг директори У. Н. Носиров, Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари В. А. Хайдуров, Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари А. К. Каримов, Ўзбекистон ССР мелиорация ва сув хўжалиги министри И. Х. Жўрабеков, Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари М. Х. Худойберганов, Наманган область партия комитетининг биринчи секретари М. К. Камолов, Жиззах область партия комитетининг биринчи секретари Т. Б. Боймиров, Гагарин районидаги «Пограничник» совхозининг бригадири Э. Б. Бўриев, Тошлоқ районидаги «Оқ олтин» маккажўхорикорлик колхозининг раиси А. Э. Эгамбердиев, Ўзбекистон ССР гўшт ва сут саноати министри И. Р. Мамажонов ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Пленумда Ш. Р. Рашидов якунловчи нутқ сўзлади.

Муҳокама қилинган масала юзасидан пленум тегишли қарор қабул қилди, 1983—1985 йилларда республикада чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирларини маъқуллади.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитетининг аъзолари—КПСС Марказий Комитети қишлоқ хўжалик бўлими мудирининг биринчи ўринбосари Н. Е. Кручина, СССР гўшт ва сут саноати министри С. Ф. Антонов, СССР чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш машинасозлиги министри К. Н. Беляк, СССР мелиорация ва сув хўжалиги министри Н. Ф. Васильев иштирок этдилар.

Шу билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми ўз ишини тугатди.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ IX ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

«КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1982 ЙИЛ МАЙ ВА НОЯБРЬ ПЛЕНУМЛАРИНИНГ ҚАРОРЛАРИ АСОСИДА 1983—1985 ЙИЛЛАРДА РЕСПУБЛИКАДА ЧОРВАЧИЛИКНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА»

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Пленуми «КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг қарорлари асосида 1983—1985 йилларда республикада чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида» КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўрток Ш. Р. Рашидов докладини тинглаб ва муҳокама қилиб шуни қайд этадики, партиянинг аграр сиёсатини, КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг қарорларини изчиллик билан амалга ошириш натижасида республиканинг қишлоқ хўжалиги юксак суръатлар билан барқарор ривожланиб бормоқда.

Ўзбекистоннинг колхоз ва совхозлари сурункасига уч йил давлатга олти миллион тоннадан кўпроқ пахта сотдилар. Давлатга каноп, дон, гўшт, сут, тухум, жун, қоракўл, пилла, мева-сабзавот маҳсулотлари сотиш планлари ошириб бажарилди. Шу беш йиллик икки йили топшириқлари муваффақиятли адо этилди. Планга қўшимча равишда 270 минг тонна пахта топширилди. Колхозларда ва давлат хўжаликларида дон етиштириш ўнинчи беш йилликдаги ўртача йиллик даражага нисбатан 27 процент, сабзавот етиштириш 20 процент, картошка 1—8 баравар, мева ва узум етиштириш 30 процент кўпайди. Давлатга маҳсулот сотиш ва уни умумиттифоқ фондига етказиб бериш планлари ошириб бажарилди.

Озиқ-овқат программасини адо этиш ва хусусан чорвачиликни ривожлантириш масалалари республика партия ташкилотининг диққат марказида турибди.

Колхозлар, хўжаликлараро корхоналар ва давлат хўжаликлари КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Ўзбекистон ССРда чорвачиликни ривожлантиришни жадаллаштириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорини ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIV Пленуми ва шундан кейинги Пленумларининг чорвачилик масалаларига доир қарорларини бажара бориб, кейинги уч йил мобайнида гўшт етиштиришни 24 процент, сут етиштиришни 21, тухум етиштиришни 23 процент оширдилар. Чорва ва паррандалар кўпайди, уларнинг маҳсулдорлиги ошди. Ем-хашак базаси мустаҳкамланди, озуқа сифати яхшиланди.

Шу билан бирга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Пленуми чорвачилик маҳсулотлари, айниқса гўшт ва сут етиштириш соҳасида эришилган даража меҳнаткашларнинг ортиб бораётган эҳтиёжларини қондирмаяпти, деб ҳисоблайди. Чорвачиликда ҳали кўпгина ҳал этилмаган масалалар бор, бу тармоқни янада интенсив ривожлантириш учун резервлар ва имкониятлардан тўлиқ фойдаланилмаяпти.

Хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассисларига нисбатан талабчанликнинг сустлиги, ижрочилик интизоми бўшаштириб қўйилганлиги натижасида чорвачилик соҳасида область ва район партия комитетларининг пленумларида ишлаб чиқилиб, маъқулланган тадбирлар ҳамиша ҳам бажарилаяпти, деб бўлмайди. Кўпгина хўжаликлар ва айрим районлар эса гўшт, сут ва бошқа маҳсулотларни етиштириш ҳамда тайёрлаш планларини бажармаяптилар. Чорва ва паррандалар, хусусан подадаги урғочи моллар сони секинлик билан кўпаймоқда, уларнинг маҳсулдорлиги паст. Кўпгина хўжаликларда сигирлар ва ғунажинларнинг жуда кўплаб қисир қолишига йўл қўйилмоқда. Чорвани ҳайдаб боқиш ва сўқим қилишни яхшилаш ҳисобига гўшт етиштиришни кўпайтириш резервларидан етарлича фойдаланилмаяпти, гўшт чорвачилиги, қўйчилик, йилқичилик, туячилик ва қуёнчилик суст ривожлантирилмоқда.

Корхоналар ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликларида, аҳолининг хўжаликларида чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш имкониятларидан ҳали ҳам тўлиқ фойдаланилмаяпти. Балиқ етиштириш ва овлаш суст суръатлар билан оширилмоқда.

Бир қанча областлар ва районларда ем-хашак базасини мустаҳкамлаш, озуқа етиштиришни интенсивлаш борасида етарлича тадбирлар кўрилмаяпти.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Пленуми чорвачилик комплекслари, репродукторлар, фермалар, паррандачилик фабрикалари ҳамда бошқа объектларни қуриш ва уларни реконструкция қилишда жиддий камчиликлар мавжуд деб ҳисоблайди. Айрим қурилиш ташкилотлари ажратилган катта-катта капитал маблағлардан тўла-тўкис фойдаланмаяптилар, объектларни ишга тушириш планларини бажармаяптилар.

Бир қанча колхоз ва совхозларда фермалардаги сермеҳнат ишларни механизациялаш суст жорий этилмоқда, меҳнат унумдорлиги секинлик билан ўсмоқда.

Қишлоқ партия ташкилотлари, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари чорвадорлар ўртасида ташкилотчилик ва сиёсий ишларни янада яхшилашлари талаб этилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Пленуми қарор қилади:

1. Пахтачиликни ва деҳқончиликнинг бошқа тармоқларини ривожлантириш билан бир қаторда чорвачиликни бутун чоралар билан интенсивлаш асосида тармоқни юқори суръатлар билан юксалтиришни, барқарор ем-хашак базасини вужудга келтиришни, ишлаб чиқариш резервларидан тўлароқ фойдаланишни, илм-фан ютуқлари ва илғорлар тажрибасини жорий этишни таъминлаш республика партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг энг асосий вазифаларидан бири, деб ҳисоблансин.

1983—1985 йилларда республикада чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирлари маъқуллансин.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги «Узживпром» ва «Узкаракульпром» ишини, уларнинг комплекслари ҳамда совхозлари ишини яхшилаш юзасидан қўшимча амалий тадбирларни кўриб, ишлаб чиқариш техника базасини ривожлантиришда уларга кўпроқ ёрдам берсин. Қўйлар бўрдоқига боқиладиган майдонларнинг қуввати кенгайтирилиб, гўштбоп қўйларнинг ҳаммаси ана шу майдонларда бўрдоқига боқиш таъминлансин. Илғор технологияни яна ҳам кенгроқ жорий этиш ҳисобига гўштга топшириладиган чорва молларнинг семизлиги ва тирик вазни оширилишига эришилсин, молларни бўрдоқига боқиш муддатлари анча қисқартирилсин.

Ўзбекстон ССР Министрлар Совети, Госплани, Қишлоқ хўжалик министрлиги «Узптицепром» фаолиятини яхшилашда конкрет ёрдам берсинлар, барпо этилаётган паррандачилик фабрикалари, наслчилик репродукторлари ишга туширилишини жадаллаштирсинлар, паррандачилик фабрикаларини ўзида етиштирилган инкубация тухуми билан тўлиқроқ таъминлаш масалаларини тезроқ ҳал этсинлар.

Мана шунга асосланиб ўн биринчи беш йиллик охирида хўжаликларнинг барча категорияларида гўшт (тирик вазнда) йилига 950 минг тоннага етказилсин, яъни 1982 йилда эришилганига қараганда 1,5 баравар оширилсин, сут етиштириш 3440 минг тоннага етказилиб, 1,4 баравар оширилсин, тухум етиштириш 2665 миллион донага етказилиб, 1,5 баравар кўпайтирилсин.

Чорва ва парранданинг барча турлари, айниқса сигирлар сони оширилсин, 1985 йилда сигирлар сони 600 минг бошга етказилсин ёки эришилган даражадан 30 процент оширилсин, чўчқалар 17 процент, қўй ва эчкилар 14 процент, паррандалар 42 процент кўпайтирилсин. Чорва ва парранда маҳсулдорлиги анча оширилсин. Ем-хашак етиштиришни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилсин. Ем-хашак етиштириш 1,7 баравар кўпайтирилиб, 1985 йилда 7 миллион тонна озуқа бирлигига етказилсин. Ҳар гектар ердан олинадиган ем-хашак республика бўйича ўрта ҳисобда 85 центнер озуқа бирлигига етказилсин.

2. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига, Госпланга, қишлоқ хўжалиги, мева-сабзавот хўжалиги министрликларига, «Главсредазирсовхозстрой»га чорвачиликнинг ишлаб чиқариш базасини ривожлантириш, 1983—1985 йилларда чорвачилик объектлари ва шу билан боғлиқ бўлган бошқа объектлар қуриш юзасидан имкони борича қисқа муддатлар ичида Қорақалпоғистон АССР ва областларга топшириқлар етказилсин. Мана шу топшириқларнинг бажарилиши устидан қатъий контроллик ўрнатилсин.

Республика министрликлари ва идоралари, область, шаҳар ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область, шаҳар ва район ижроия комитетлари, областлар ва районларнинг аграр-саноат бирлашмалари, бошланғич партия ташкилотлари, касаба союз ва комсомол органлари мазкур қарорда эътибор жалб қилинган камчиликларни бартараф этиш юзасидан амалий тадбирларни кўрсинлар.

Чорвадорлар ўртасида белгиланган тадбирларни сўзсиз бажаришга қаратилган ташкилий-хўжалик ва ғоявий-сиёсий ишлар кучайтирилсин. Ўтган икки йил мобайнида чорвачилик соҳасидаги якунлар КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўрток Ю. В. Андроповнинг нутқларидан келиб чиқадиган қоидалар ва хулосалар позициясида туриб танқидий кўриб чиқилсин, гўшт, сут, ем-хашак ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни кўпайтириш учун барча резерв ҳамда имкониятлардан тўлароқ фойдаланиш борасида конкрет тадбирлар белгилаб, амалга оширилсин.

Чорвачилик комплекслари, фермалар, паррандачилик фабрикалари хўжаликлараро корхоналарнинг иши белгиланган тадбирларга мувофиқ такомиллаштирилсин, ердан, моддий-техникавий воситалардан, асбоб-ускуналардан ва меҳнат ресурсларидан юксак самарали фойдаланиш таъминлансин. Янги ғаллакор-чорвадор совхозларини ташкилий—хўжалик жиҳатдан мустаҳкамлаш ва қуриш жадаллаштирилсин, уларда дон, чорвачилик маҳсулотлари ва бошқа маҳсулотлар етиштириш бутун чоралар билан кўпайтирилсин.

Маҳсулот етиштиришни кўпайтириш билан бирга чорва ва паррандаларни, айниқса урғочи моллар, товуқни кўпайтириш, уларнинг маҳсулдорлигини бутун чоралар билан ошириш, подани урчитиб кўпайтиришни яхшилаш чорвачиликдаги бош вазифа деб ҳисоблансин. Урғочи молларнинг қисир қолишига йўл қўймаслик учун қатъий чоралар кўрилсин, наслчилик иши тубдан яхшилансин, қишлоқ хўжалик жониворларини сунъий қочириш планли йўлга қўйилсин. Чорва молларни боқиб семиртиришни яхшилашга ва бу ишнинг муддатларини қисқартиришга алоҳида эътибор берилсин, гўштга топшириладиган қорамолнинг ҳар кунлик семириши ва тирик вазни анча оширилсин.

Чўчқачилик, паррандачилик, қўйчилик, туячилик, йилқичилик, қуёнчилик, шунингдек балиқчилик жадал ривожланиши таъминлансин.

3. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми чорвачилик учун мустаҳкам ем-хашак базаси вужудга келтиришни, ҳамма жойда ем-хашак етиштиришни мустақил ихтисослаштирилган асосга ўтказишни партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхозларнинг, совхозларнинг ва хўжаликлараро корхоналарнинг раҳбарлари ҳамда мутахассислари, корхона ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликлари олдига энг муҳим ва кечиктириб бўлмайдиган вазифа қилиб қўяди. Беда, дон ва силос учун маккажўхори экиладиган майдонлар анча кенгайтирилсин, уларнинг ҳосилдорлигини бутун чоралар билан оширилсин. Хашаки экинларни такрор ва оралатиб экиш кўпайтирилсин. Кўкат конвейерини ташкил этиш, пичанни сояда қуритиб тайёрлаш, ем-хашакни консервалаш ва ферментлар билан бойитиш яхшилансин. Ёввойи хашаки экинлар экиш ҳисобига яйловларнинг ҳолатини яхшилашга, уларнинг ҳосилдорлигини оширишга алоҳида эътибор берилсин.

Ем-хашак етиштиришда, озуқа тайёрлаш ва қайта ишлашда илғор технология кенг қўлланилсин, ҳар бир хўжаликда силос бостириш ва сенаж тайёрлаш учун капитал иншоотлар, пичанхоналар, шунингдек ҳар бир фермада озуқа цехи барпо этилсин. Ем-хашакнинг сифати яхшилансин.

Қишлоқ хўжалиги, Мева-сабзавот хўжалиги министрликлари, Главсредазирсовхозстрой, область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари, областлар ва районлардаги аграр саноат бирлашмалари ҳар бир хўжаликда ем-хашак етиштиришнинг комплекс программаси ишлаб чиқилишини таъминласинлар, чорвачиликнинг ҳамма тармоқларини хилма-хил ва сифатли ем-хашак билан таъминлаш учун шу программаларнинг бажарилишини қатъий назорат қилиб турсинлар.

Тайёрлаш министрлиги ишлаб чиқарилаётган омихта емнинг сифатини анча ошириш чораларини кўрсин, пайчилик асосида омихта ем ишлаб чиқариш соҳасида колхозларга, совхозларга ва бошқа хўжаликларга кўпроқ ёрдам берсин.

4. Қурилиш министрлиги, Қишлоқ қурилиши министрлиги, Узколхозстрой, қишлоқ хўжалиги, Мева-сабзавот хўжалиги министрликлари, Главсредазирсовхозстрой, Ўзбекистон ССР Госкомсельхозтехникаси янги чорвачилик фермаларини, комплексларини, паррандачилик фабрикаларини, ем-хашак ишлаб чиқарадиган корхоналарни, чорвачиликни ривожлантириш билан боғлиқ бўлган бошқа объектларни қуриш ҳамда мавжудларини реконструкция қилишнинг 1983 йилда ва беш йилликнинг шундан кейинги йилларида кўзда тутилган топшириқлари ўз вақтида бажарилишини таъминласинлар.

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, Главсредазирсовхозстрой ер ўзлаштириш билан шуғулланувчи бошқа министрликлар ва идоралар 1983—1985 йиллар планида кўзда тутилган ғаллакор-чорвадор совхозлар ва бошқа чорвачилик хўжаликлари учун янги суғориладиган ерларни ишга солишнинг илдам суръатларини таъминласинлар.

Госкомсельхозтехника Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги, Мева-сабзавот хўжалиги министрликлари билан, Главсредазирсовхозстрой билан биргаликда чорвачилик фермалари, комплекслари ва паррандачилик фабрикалари асбоб-ускуналарини монтаж қилиш ҳамда уларга ҳар томонлама техникавий хизмат кўрсатиш ишини, чорвачилик объектларини қуриш ва реконструкция қилиш учун моддий-техникавий ресурсларни етказиб бериш ишини тубдан яхшиласин.

5. Ўзбекистон ССР Гўшт ва сут саноати министрлиги чорва ва сут тайёрлашни ташкил этишни такомиллаштирсин, қабул пунктлари тармоқларини кенгайтирсин, уларни маҳсулот етиштириладиган жойларга мумкин қадар яқинлаштирсин. Маҳсулотнинг ўз вақтида қабул қилиб олиниши ва уни асрашнинг таъминланиши учун тайёрлов органлари ва корхоналарининг масъулияти оширилсин, колхозлар, совхозлар ва бошқа хўжаликлар билан бевосита алоқаларга ўтиш жадаллаштирилсин, ҳамда 1983—1985 йилларда чорва мол, парранда ва сут бевосита республика хўжаликларида қабул қилиб олинишини батамом жорий этилсин, уларни ташиш тайёрлов ташкилотларининг ихтисослаштирилган транспорти билан таъминлансин.

6. Область, шаҳар ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область, шаҳар ва район ижроия комитетлари, министрликлар ва идоралар корхона ва ташкилотларда ёрдамчи хўжаликларни вужудга келтириш ҳамда кенгайтириш, уларда чорвачилик маҳсулотларини етиштиришни кўпайтириш резервлари ва имкониятларидан тўла-тўкис фойдаланиш соҳаасидаги ишларни кучайтирсинлар. Ўзбекбирлашув ва Республика савдо министрлигининг бўрдоқчилик хўжаликларида маҳсулот етиштиришни анча кўпайтирсинлар, чорва мол, ем-хашак, жўжа сотиб олишда, хашаки экинлар экиш учун ер ажратишда, шунингдек қишлоқ хўжалик техникасини олишда уларга ҳар томонлама ёрдам берсинлар. Аҳоли хонадонида, аввало колхозчилар ва совхозларнинг ходимлари хонадонида чорвачиликни ривожлантиришга кўпроқ эътибор берилсин, бу ишда уларга ҳар томонлама ёрдам кўрсатилсин.

7. Область ва район партия комитетлари, хўжаликларнинг бошланғич партия ташкилотлари, касаба союз ва комсомол органлари қишлоқдаги ташкилотчилик ҳамда сиёсий иш услуби ва методларини доимо такомиллаштирсинлар, коммунистларнинг жой-жойига қўйилишини яхшиласинлар, партиянинг озиқ-овқат программасини бажариш йўлини амалга ошириш учун курашнинг ҳал қилувчи соҳаларида уларнинг авангардлик ролини таъминласинлар. Планлар ва мажбуриятларнинг бажарилиши учун хўжалик раҳбарларининг масъулияти оширилсин, коллективлардаги меҳнат ва ижрочилик интизоми мустаҳкамлансин, хўжасизлик ва уюшқоқсизликнинг ҳар қандай кўринишларига қарши кескин кураш олиб борилсин.

Чорвачилик кадрларини танлаш ва жой-жойига қўйиш яхшилансин, улар ўртасидаги партиявий қатлам мустаҳкамлансин, ҳар бир фермада, ҳар бир чорвачилик корхонасида жанговар партия ва комсомол ташкилотлари ёки группалари тузилсин, социалистик мусобақа ривожлантирилсин ва унинг таъсирчанлиги оширилсин, чорвадорларнинг меҳнат ва турмушини яхшилаш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилинсин. Чорвачилик учун кадрлар, айниқса ўрта бўғин ходимларини тайёрлаш ва қайта тайёрлашни ташкил этиш даражаси оширилсин.

Оммавий ахборот, пропаганда ва агитациянинг ҳамма воситалари ёрдамида, партия-сиёсий маорифи ва иқтисодий-умумий таълим системаси орқали ушбу пленум қароридан келиб чиқадиган вазифаларни чуқур ўрганиш ташкил этилсин, республикада чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирларини амалга оширишда чорвадорларнинг ва барча меҳнаткашларнинг актив қатнашишларига эришилсин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми республика коммунистлари, барча меҳнаткашлари ўзларининг бутун билимлари, куч-ғайратлари ва маҳоратларини ишга солиб, бу йилги ва умуман беш йиллик топшириқларини шараф билан бажариш учун ҳамма ишни қиладилар, чорвачиликни жадал ривожлантириш тадбирларининг бажарилишини таъминлайдилар, партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь пленумларининг қарорларини амалга оширишга салмоқли ҳисса қўшадилар, деб ишонч билдиради.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ РЕВИЗИЯ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

8 февраль куни Ўзбекистон Компартияси Ревизия комиссиясининг мажлиси бўлди. Комиссия раиси Ш. Е. Ёқубов 1982 йилда қилинган ишлар тўғрисида ахборот берди.

Ўзбекистон Компартияси Ревизия комиссиясининг 1983 йилги иш плани тасдиқланди.

ТРАНСПОРТ — КОМСОМОЛ ОТАЛИҒИДА

МАЪЛУМКИ, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленумида транспорт ишини бутун чоралар билан яхшилаш зарурлиги алоҳида уқтирилди. Пленум қарорлари асосида автомобиль транспорти системасини ривожлантиришда комсомол-ёшлар қандай ҳисса қўшишаяпти? Мухбиримизнинг бу саволига Тошкент шаҳар комсомол комитетининг биринчи секретари С. Т. АЛИЕВ қуйидагича жавоб берди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумида сўзлаган нутқида, СССРнинг 60 йиллигига бағишлаб Москвада ўтказилган қўшма тантанали мажлисда қилган докладида халқ хўжалигини ривожлантиришда транспорт нақадар катта роль ўйнаши алоҳида таъкидланди. «Транспорт, — деди ўртоқ Ю. В. Андропов, — бутун совет Иттифоқи миқёсида одамларнинг кундалик алоқаларини, мамлакатдаги барча республикалар ва районлар ўртасидаги жонли алоқаларни таъминлаб, одамларнинг жуда кенг маънодаги социалистик цивилизация ютуқларидан баҳраманд бўлишига хизмат қилади».

Шаҳримиз комсомол-ёшлари КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми қарорларини амалга ошира бориб умумий фойдаланишдаги автомобиль транспорти иши самарадорлигини ошириш ва меҳнаткашларга кўрсатилаётган хизмат маданиятини ўстиришда катта ҳисса қўшмоқдалар. Ҳозир 7 мингга яқин ёш автомобилчи, 463 та комсомол-ёшлар экипажи ва бригадаси йиллик планни муддатидан олдин бажариш учун бошланган мусобақага актив қўшилган. Бошланғич комсомол ташкилотлари ёшлар ўртасида меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор бермоқдалар. Ҳозир ҳар тўрт ёш автомобилчидан бири Коммунистик меҳнат зарбдори деган шарафли номни оқлаб келмоқда.

5-таксомотор паркининг Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати Акбар Қамбарбеков ва 2-автокомбинатнинг республика комсомоли XXII съезди делегати Сергей Белов бошлик комсомол-ёшлар бригадалари ўтган йили ажойиб ташаббус билан чиққан эдилар. Улар Тошкент шаҳрининг 2000 йиллиги нишонланадиган кунгача ўн биринчи беш йиллик топшириқларини бажариш учун кураш бошладилар. Бу ҳаракатга ҳозир минглаб ёш ҳайдовчилар қўшилишган. Бир қатор коллективлар эса квартал, йил ва беш йилликнинг энг яхши бригадаси деган номни олиш учун курашмоқдалар. Бу ташаббус ёшлар ўртасида меҳнат интизомини янада мустаҳкамлашга, олиб борилаётган тарбиявий ишлар самарадорлигини оширишга ёрдам беряпти. Улар орасида 1,5 мингдан ортиқ ёш такси ҳайдовчи, 37 маршрут бўйлаб қатнаётган автобус ҳайдовчилари бор. Ёшлар «Аъло хизмат кўрсатишга кафилман» деган шиор остида ишламоқдалар.

Ёшлар ўртасида мусобақанинг бошқа хил формалари ҳам кенг қўлланилмоқда.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ НОЯБРЬ (1982 й.) ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

Мусобақа туфайли 186 ёш ҳайдовчи юк ташиш, 5 минг ҳайдовчи эса пассажирлар ташиш бўйича 1982 йил планини муддатидан олдин бажаришга муваффақ бўлди. Чилонзордаги 5-таксомотор парки, Фрунзе районидаги марказлашган усулда юк ташиш тресты, Куйбишев районидаги 2521-автоколонна, Акмал Икрамов районидаги 2-автокомбинат комсомол ташкилотлари мусобақага моҳирлик билан раҳбарлик қилмоқдалар.

Меҳнат унумдорлигини оширишда ва аҳолига кўрсатилаётган транспорт хизматини яхшилашда ишнинг бригада формаси яхши самара беряпти. Ҳозир транспорт ташкилотларида 58 та комсомол-ёшлар бригадаси ягона наряд асосида ишлаяпти. Бу соҳада 3-автокомбинатнинг А. Зулфиев бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси аъзолари барчага намуна бўляпти. Бригада коллективи меҳнатни намунали ташкил этиб, ҳозир 1983 йилнинг сўнгги ойлари ҳисобига ишламоқда.

Айни пайтда биз ёш мутахассислар, ҳайдовчилар, ремонтчиларнинг ижодий активлигини оширишга ҳам алоҳида эътибор беряпмиз. Улар техникани тараққий эттириш бўйича бир қатор таклифлар билан чиқмоқдалар. Бу таклифлар бир томондан машиналардан узоқ муддат фойдаланиш имконини берса, иккинчи томондан кўплаб эҳтиёт қисмлар ва ёнилғини тежаб қолиш имконини беряпти. Биргина «Главташкентстрой»га қарашли транспорт ишлаб чиқариш бошқармаси комсомол-ёшларидан ўтган ойларда 20 дан ортиқ қимматли рационализаторлик таклифлари тушди. Бу таклифларнинг 15 таси жорий этилиб, катта фойда олинди. Метрополитен комсомол-ёшлари эса электр энергиясидан тежаб сарфлашнинг турли йўлларини излаб топмоқдалар. Улар киритган таклифлар 130 минг киловатт-соат электр энергиясини иқтисод қилиш имконини берди.

Шаҳар, район комсомол комитетлари, бошланғич комсомол ташкилотлари автотранспортчилар касбини пропаганда қилишда, ёшларни бу муҳим соҳага жалб этишда ҳам маълум ишлар қилмоқдалар. Ҳозир 1125 мураббий ишга янги келаётган ёшларни ўз оталиғига олиб, уларга ҳунар ўргатаяпти. Барча автотранспорт корхоналарида мураббийлар Совети ишлаб турибди. Уларнинг шаҳар ва район слёти мунтазам ўтказилмоқда. Слётларда ёшларни тарбиялаш, ҳунар ўргатиш бўйича тажрибалар ўзаро ўртоқлашилмоқда, тажрибалар алмашинмоқда.

Бундан ташқари шаҳар комсомол комитети ҳузурида умумий фойдаланишдаги транспорт корхоналари комсомол ташкилотлари секретарларининг совети тузилган. Секретарлар советида комсомоллар ва комсомол-ёшлар коллективлари ўртасида социалистик мусобақани ташкил этиш, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш, меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг илғор усулларини қўллашга оид масалалар муҳокама қилиб борилмоқда. Бу тадбирлар транспорт ишини янада яхшилашга ёрдам беряпти.

ТАЖРИБА ЖОЙИ ОҲАНГАРОНДА

ПОМИДОР ҚУТИЛАРИ

«Полимер материаллари ва бошқа прогрессив материаллардан янги хил таралар ишлаб чиқариш илдам суръатлар билан ривожлантирилсин».

(СССРнинг Озиқ-овқат программасидан).

УСТКИ яшикнинг қуйма оёқлари қуйи яшикнинг чуқурчаларига маҳкам жойлашади. Қизил, яшил, кўк тусдаги яшиклардан ранг-баранг этажерка пайдо бўлади. Яшикларга олма, узум, бодринг, помидор солиш ва уларни тўла сақлаган ҳолда хоҳлаган жойга: яқин атрофдаги магазинга ёки узоқ шаҳарга етказавериш мумкин. Бўшаган яшикларни бири устига иккинчисини қўйиб қулай тахлаш мумкин.

Оҳангарондаги «Стройпластмасса» заводи полиэтилендан шундай буюмлар ишлаб чиқаришни ўзлаштирди.

Линолеум, сантехника қувурлари, каби маҳсулотлар ишлаб чиқариш билан шуғулланадиган корхона қандай қилиб яшик ишлаб чиқаришга ўтди?

— Яшиклар полиэтилен чиқитларидан ясалади, — дейди директор Х. Юнусов. — Чиқитлардан қандай фойдаланиш тўғрисида биргалашиб ўйлаб кўрдик ва харидоргир бўладиган буюмни топдик. Завод инженерлари группаси шу яшиклар конструкциясини ишлади ва биз уни дарров қуйиб чиқара бошладик...

Оҳангаронликлар мўлжалдан адашмаптилар: Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги билан «Узптицепром» дарҳол кўп яшикларни харид этди. Томорқа эгалари ҳам бундай керакли молни дарров харид этмоқдалар. Заводнинг «эгаси» — республика бинокорлик материаллари саноати министрлиги хом ашё билан ёрдам берди: ящиклар ясашга фонддаги пластмасса ҳам берилди. Натижада ўтган йил охиригача 75 мингта ящик қуйилди ва завод 200 минг сўм қўшимча даромад олди.

— Бундай ящик қанча туради?

— Улгуржи нарх билан ҳисоблаганда донаси 3 сўмга бориб қолади. Ёғоч ящик арзон 1 сўм 20 тийин туради. Лекин пластмасса ящикларни ишлаб чиқариш кўпайса унинг нархи анча арзонлашади. Иккинчидан, у ёғоч яшикка нисбатан кўпга чидайди ва пухтароқдир. Хуллас, харидор зиён кўрмайди.

— Ящик ясашни кўпайтирса бўладими?

— Бўлади. Лекин бунинг учун бизга полиэтиленга қўшимча фонд ҳамда янада кучлироқ қуйиш машиналари керак.

— «Стройпластмасса» заводи қишлоқ хўжалиги учун нималарни бера олади?

— Тухум учун пластмасса решетка ишлаб чиқаришни йўлга қўймоқчимиз. Уларнинг одатдаги яроқсиз қоғоздан афзаллиги равшан — пластмасса решеткаларни ювиш ва улардан ўнлаб, юзлаб марта фойдаланиш мумкин бўлади.

(ЎзТАГ).

● Зокир ЙЎЛДОШЕВ Янгийўлдаги 2503-автоколоннанинг энг илғор ишчиларидан саналади. Биринчи класс ҳайдовчиси 22 йилдан бери юк автомашинасини моҳирлик билан бошқариб келмоқда. Ўтган йили З. Йўлдошев пландан ташқари юзлаб тонна халқ хўжалиги юкларини ташиб бериб корхона иқтисод фондига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшди. Тажрибали ҳайдовчи кўплаб ёнилғини тежашга эришди.

А. Жданов фотоси.

ТОШКЕНТ—ИВАНОВО:

МУСТАҲКАМ ДЎСТЛИК

ТОШКЕНТ ВА ИВАНОВО областлари ўртасидаги дўстлик ҳамда иқтисодий алоқалар тарихи 20-йилларга бориб тақалади. Совет ҳукуматининг дастлабки йилларидаёқ мамлакатимизнинг пахта мустақиллигини таъминлаш учун бу қимматли хом ашёнинг асосий базаси бўлмиш Ўзбекистонга ҳар томонлама ёрдам бериш, пахтадан мўл ва юқори сифатли ҳосил етиштириш тадбирларини кўриш партия ҳамда ҳукуматнинг диққат марказида бўлган эди. Ана ўша пайтдаёқ пахтачиликни ривожлантиришга кўмаклашиш учун Ивановодан юзлаб вакиллар Ўзбекистон областларига юборилди.

Ўттизинчи йилларнинг бошида эса ивановолик тўқимачи инженер-техник ходимлар ва бошқа мутахассислар Ўрта Осиёда биринчи бўлган Тошкент тўқимачилик комбинатини қуриш, ускуналарни монтаж қилиш ва маҳаллий кадрлардан ишчилар тайёрлашда жуда катта ёрдам бердилар. Ҳозирга келиб РСФСРнинг Ноқоратупроқ зонасига кирувчи Иваново областида юзлаб ўзбекистонлик қурувчи ва мелиораторлар фидокорона меҳнат қилиб, заҳкаш ва ботқоқ ерларни ўзлаштиришяпти, уларни унумдор пайкалларга айлантиришмоқда. Республикамиз вакиллари Иваново областида «Ўзбекистон» ҳамда «Дўстлик» совхозларини бунёд этишмоқда. Бу совхозларда экин оборотига киритилган дастлабки минглаб гектар ерларда дон ҳамда сабзавотдан мўл ҳосил етиштириляпти.

Икки область ўртасидаги муносабатлар ҳақида гап кетганда аввало тошкентлик ва ивановолик тўқимачилар ўртасидаги алоқалар кўз олдимизда гавдаланади. Икки шаҳардаги ўнлаб илғор йигирувчилар, тўқувчилар ва бошқа касбдаги тўқимачилар ўзаро рақобатлашиб, бир бирларидан ўрганиб келишяпти. Умуман, икки областнинг 69 корхона ва ташкилотлари ҳар йили ўзаро социалистик мусобақа тўғрисида шартнома тузишади. Ўтган йили бу меҳнат беллашувида Тошкент тўқимачилик комбинати ва Иваново меланж комбинати, Тошкентдаги Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли тикув ишлаб чиқариш бирлашмаси билан Ивановодаги 3-тикув заводи, «Таштекстильмаш» билан «Ивтекстильмаш» заводлари, «Узбекшахтострой» билан «Кинешмастрой» трестлари, «Қизил тонг» бирлашмаси билан Иваново тикув фабрикаси корхоналари, «Ўзбекистон» паррандачилик фабрикаси билан Иваново паррандачилик фабрикаси, Тошкент районидаги «Ленин йўли» колхози билан Иваново районидаги «КПСС XXI съезди» колхози коллективлари энг юқори кўрсаткичларга эришдилар. Мусобақадош коллективларнинг барчаси ўзаро илғор тажриба алмашишади, бу тажрибалар эса ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишда, маҳсулот сифатини яхшилашда муҳим аҳамият касб этмоқда.

1981 йил якунлари бўйича Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси, ВЛКСМ XIX съездининг делегати Каромат Ёқуббоева биринчи беш йилликлар қаҳрамонлари бўлмиш Виноградовалар номидаги мукофот лауреати бўлди. Шундан сўнг у Иваново мовут комбинатининг тўқувчиси В. Берёзина билан мусобақалашишга шартнома тузиб, СССР 60 йиллигигача шахсий тўрт йиллик планини бажариш мажбуриятини олган эди. Каромат бу мажбуриятни муваффақиятли бажарди.

Коллективлар ўзаро мусобақада жуда кўп фойдали нарсаларни ўзлаштиришяпти. Масалан, Тошкент тўқимачилик комбинатида йигирув машиналаридан арқоқни кассета-секция усулида олиш жорий қилинди. Бу усул эса Ивановодаги 1- ва 2-фабрикаларда ўзлаштирилди. Натижада мазкур янгилик туфайли комбинатда съёмчи бригадаларнинг меҳнат унумдорлиги 10—16 процент, калаваловчиларники эса 10 процент ошди.

1976—1982 йилларда Иваново областидаги 30 дан ортиқ илмий-тадқиқот, тажриба-конструкторлик ташкилотлари ва олий ўқув юртлари тошкентлик тўқимачиларнинг буюртмаларини бажаришди. Улар томонидан ишлаб чиқилган ва корхонада жорий этилган 500 мавзу 40 миллион сўмликдан ортиқ иқтисодий самар беради. Ҳар йили ўзаро мусобақа бўйича шартномалар аввал қуйи коллективларда муҳокама қилинади, кейин навбати билан Тошкент ва Ивановода меҳнаткашлар вакиллари йиғилишларида тасдиқланади.

1983 йил учун тузилган шартномаларда саноатда асосий эътиборни меҳнат унумдорлигини ўстириш топшириқларини бажаришга, ишловчилар сонини оширмасдан ва ҳатто одатдагидан кам киши билан маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга қаратилган. Шунингдек, икки область ўртасидаги мусобақада ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш омиллари, янги ўзлаштириладиган қувватларни қисқартириш, иқтисодий режимни кучайтириш, маҳсулот сифатини яхшилаш ва таннархини камайтириш кабиларга алоҳида эътибор берилган.

Тошкентлик меҳнат коллективлари ҳар йили Иваново корхоналарига минглаб тонна пахта толаси етказиб бериб, бу борадаги топшириқларни муддатидан илгари бажаришга ҳаракат қилишмоқда, толага ишлов бериш технологиясини истеъмолчининг ўсиб бораётган талабларини қондирадиган даражада такомиллаштиришяпти.

Тошкент область касаба союзлари Совети Ноқоратупроқни ривожлантиришга кўпроқ ёрдам бериш учун ҳар йили турли тадбирларни амалга оширяпти. Жумладан, у ердаги қурилиш ташкилотларига раҳбар касаба союз ходимлари бошчилигидаги комплекс бригадаларни, қурилиш ва ирригация мутахассисларини, таъминот органлари ходимларини жўнатмоқда. Улар жойларда Ноқоратупроқни ўзлаштирувчиларга амалий ёрдам кўрсатишяпти. Жумладан, «Ивановоирсовхозстрой» тресты ҳузуридаги қурувчиларни озиқ-овқат, мева ҳамда сабзавот билан янада яхшироқ таъминлаш мақсадида ишчи таъминоти бўлими ташкил этилди, бу бўлимда ҳозир 10 та магазин, 5 та ошхона ва 4 та автолавка мавжуд. Ўтган йили Тошкент область матлубот жамияти томонидан уларга 174 тонна карам, 511 тонна помидор, 1678 тонна пиёз, 412 тонна қовун-тарвуз, 333 тонна олма ва 343 тонна узум етказиб берилди.

Бутуниттифоқ ихтирочилар ва рационализаторлар жамиятининг Иваново ва Тошкент областлари Советлари «Ивановоирсовхозстрой» трестининг маъмурияти билан биргаликда рационализаторлар ва ихтирочилар ўртасида конкурс эълон қилдилар. Ноқоратупроқ объектларида хом ашё, материаллар, ёнилғи-энергетика ресурсларини иқтисод қилиш бўйича эълон қилинган бу конкурс ғолибларига бир неча қимматбаҳо мукофотлар таъсис этилган.

Икки область ўртасидаги маданий алоқалар ҳам тобора ривожланиб боряпти. Ўтган йил августида ивановолик қурувчилар Тошкент тўқимачилик комбинати Ю. Гагарин номли маданият саройининг ўзбек рақс ансамбли санъатидан баҳраманд бўлдилар. Ансамбль Иваново областидаги қурилиш объектларида ишлаётган қурувчи ва мелиораторлар ҳузурида катта концерт программасини намойиш қилди. Уларни шунингдек тўқимачилик корхоналарида ва Бутуниттифоқ комсомол зарбдор объектларида ҳам қарсаклар билан олқишлашди. Бадиий ҳаваскорлик коллективининг муваффақиятли чиқишлари корхоналар ва ташкилотларнинг фахрий ёрлиқлари, раҳматномалари билан тақдирланди.

Икки мусобақадош область ўртасидаги ўзаро иқтисодий ва дўстлик алоқалари шу тарқа ривожланиб, камол топиб бормоқда.

А. МИРЖАЛИЛОВ,
Тошкент область касаба союзлари Советининг инструктори.

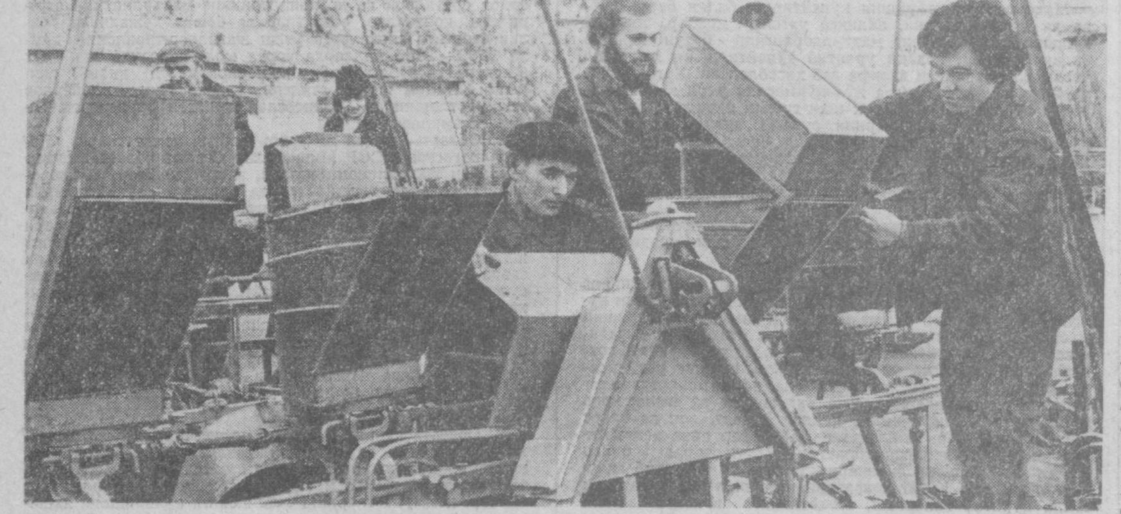

ЗАРБДОР ВАХТАДА

● «Ўзбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси машинасозлари баҳорги экиш ишлари бошлангунга қадар пахтакор хўжаликларга кўплаб янги агрегатларни етказиб беришга ҳаракат қилмоқдалар. Айниқса, СХУ-4-1 маркали янги универсал чигит экиш сеялкаларини кўплаб тайёрлашга алоҳида эътибор берилмоқда.

Суратда: тажриба-механика цехининг илғор слесарлари Д. Афлитдинов, П. Кернисюк ва Б. Фозиловлар СХУ-4-1 сеялкасини йиғишяпти.

М. Нуриддинов фотоси.

*

ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

ЗАМОНАВИЙ ПОСЁЛКАЛАР — ДАВР ТАЛАБИ

ОБЛАСТИМИЗДА замонавий талабларга жавоб берадиган янгидан-янги кўплаб обод посёлкалар бунёд этилмоқда.

Гарчанд экспериментал-намуна посёлкаларни қуришда бирмунча муваффақиятга эришилаётган бўлсада ҳали ҳам бу соҳада айрим камчиликлар юз бермоқда. Қурилиш-монтаж ишлари ҳажми кўпинча бажарилмай қоляпти. «Ташоблколхозстрой», 23-қурилиш трестлари раҳбарлари қурилиш объектларини моддий-техника ва иш кучи ресурслари, шунингдек, ёрдамчи пудратчи ташкилотларни эса иш билан етарли даражада таъминламаяптилар.

Посёлка объектларини сифатсиз қуриш ҳоллари учрамоқда. Лойиҳада кўрсатилганидан икки марта кучсиз бўлган монолит бетонлар қуйилмоқда. Уларнинг сифати ниҳоятда паст.

Область қишлоқ хўжалик бошқармаси ҳамда колхоз ва хўжаликлараро қурилиш область Совети бунёд этиш жараёнида туғилаётган масалаларни оператив ҳал қилмаяпти. Посёлкалар қурилишида иштирок этаётган ташкилотларнинг унумли ишлашига эриша олмаяпти.

Ғалаба, Янгийўл, ва Чиноз районлари ижроия комитетлари экспериментал-намуна посёлкалар қурилиши устидан етарли назорат ўрнатмаяптилар, қурилиш суръатини ошириш учун амалий ёрдам бермаяптилар, меҳнат ресурсларининг бошқа объектларга сочилиб кетишига йўл қўймоқдалар. Бу камчиликлар эса қишлоқларнинг социал ўзгаришига сабаб бўлувчи экспериментал-намуна посёлкаларга етарли баҳо бермаслик, демакдир.

Область ижроия комитетида экспериментал-намунали посёлкалар қуриш масаласи кўриб чиқилди. Юқорида таъкидланган камчиликлар қаттиқ танқид остига олинди ва кўрилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

ЯНГИЧА УРФ-ОДАТЛАР КЕНГ ЙЎЛГА ҚЎЙИЛСИН

ЯНГИЧА урф-одатлар борган сари ҳаётимиздан мустаҳкам ўрин олмоқда. Маҳаллий Советлар жойлардаги бундай ишларнинг ташкилотчиси, тарғиботчиси бўлмоқда. Аҳолига хизмат кўрсатувчи корхоналарда тадбирлар ишлаб чиқилиб, ҳаётга кенг жорий этиляпти. Масалан, ўтган йили область маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси ҳузурида янгича урф-одатлар бўлими ташкил этилди. Бўлим турли тадбирлар ишлаб чиқди. Урф-одатларни ўтказишда керак бўладиган буюм, кийим-кечак, турли предметларни берувчи прокат пунктлари очилди, хизмат кўрсатиш доираси кенгайтирилди.

«Фото» область бирлашмаси ҳузурида никоҳ, янги фарзанд кўриш, Совет Армияси сафига, пенсияга кузатиш ва бошқа тантаналарда хизмат қилиш бригадалари тузилди. ЗАГС органлари область маданият бошқармаси муассасалари, область пассажир ташиш бошқармаси, савдо, умумий овқатланиш ва бошқа ташкилотлар зиммасига конкрет вазифалар юкланди.

Область ижроия комитети яқинда бўлиб ўтган йиғилишда юқоридаги масала муҳокама қилинди. Янгича урф-одатларни ҳаётга тадбиқ этишда областдаги хизмат кўрсатувчи турли бошқарма, корхоналар бирмунча яхши ишларни амалга ошираётганликлари қайд қилинди. Лекин улар ўсиб бораётган аҳоли эҳтиёжи ва талабларидан орқада қолмоқдалар. Область маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси аҳолига етарли даражада хизмат комплексини адо этолмаяпти. Тантаналар ўтказиладиган мавжуд заллардан ҳафтасига бор йўғи бир-икки мартагина фойдаланилмоқда, холос. Ветеранларни шарафлаш кечалари камдан-кам ўтказилади. Лекторий, ёш уй бекалари мактаблари ташкил этилмаяпти.

Хизмат турларини реклама қилиш ва ташвиқот-тарғибот ишлари, айниқса, суст олиб борилмоқда.

Область ижроия комитети янгича урф-одатларни ҳаётга сингдириш, шунингдек турли тантаналарни ташкил этиш ишини кескин яхшилаш юзасидан қарор қабул қилди, шаҳар, район ижроия комитетлари, область маиший хизмат кўрсатиш, маданият, савдо ва умумий овқатланиш бошқармалари зиммасига конкрет вазифалар юклади.

ЛЕКЦИЯ ПРОПАГАНДАСИ САМАРАДОР БЎЛСИН

Областимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми қарорларини дилга жо қилган ҳолда ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йили топшириқларини бажаришга киришдилар.

Партия ғоялари, режалари, даъватлари омманинг қалби ва онгидан жой олган тақдирдагина моддий куч бўлиб қолиши маълум, деган эди Пленумда КПСС Марказий Комитети Бош Секретари Ю. В. Андропов. Пленум қўйган вазифаларни ҳар бир киши қалбига ва онгига етказишда «Билим» жамияти лекторлари катта роль ўйнамоқдалар. Пленум материаллари бўйича завод ва фабрикаларда, колхоз ва совхозларда уч мингдан ортиқ лекция ўқилди, 45 та илмий-амалий конференция, 56 та семинар ва лекторлар учун консультациялар ўтказилди.

ОБЛАСТЬ «БИЛИМ» ЖАМИЯТИ ТАШКИЛОТИ ПРАВЛЕНИЕСИНИНГ ПЛЕНУМИДАН

«КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми қарорлари — ҳаётга!» деган темада жойларда 98 та лекторий ташкил қилинди.

Кейинги пайтда шаҳар ва район «Билим» жамияти ташкилотларининг активлиги сезиларли даражада ошди. Бу соҳада Бекобод шаҳрида олиб борилаётган ишлар диққатга сазовордир. Шаҳарда маълум тема бўйича лекторлар куни, корхоналарда илмий-амалий конференция ўтказилди. Чиноз, Ғалаба, Бўстонлиқ районларида областимизнинг етакчи иқтисодчилари иштирокида давра суҳбатлари уюштирилди.

Область «Билим» жамияти ташкилоти правлениесининг яқинда бўлиб ўтган пленумида лекция пропагандаси самарадорлигини ошириш бўйича қўлга киритилаётган ютуқлар алоҳида тилга олинди. Пленумда область «Билим» жамияти ташкилоти правлениесининг раиси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси С. П. Турсунмуҳамедов КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми қарорлари асосида лекция пропагандаси самарадорлигини янада ошириш соҳасидаги вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Докладчи ҳамда музокараларда иштирок этган область комсомол комитетининг секретари Х. М. Абдураимов, Калинин район «Билим» жамияти ташкилоти правлениеси раисининг ўринбосари Р. Юсупов, Янгиобод шаҳар «Билим» жамияти ташкилоти правлениеси раиси А. Д. Гладков, Коммунистик район «Ленин йўли» колхози бошланғич «Билим» жамияти ташкилоти раиси В. Д. Ким ва бошқа ўртоқлар ютуқларни таъкидлаш билан бирга асосий эътиборни бундан буён бажарилиши лозим бўлган вазифаларга қаратдилар. Улар лекциялар давомида техника воситаларидан фойдаланиш, фикрларни илмий жиҳатдан асослаш, методик адабиётларни кўпайтириш, лекция пропагандаси формаларини такомиллаштириш лозимлигини уқтирдилар.

Пленумда муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

Пленумда Тошкент область партия комитетининг секретари А. М. Хўжаев нутқ сўзлади.

АЛИШЕР НАВОИЙ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 542 ЙИЛЛИГИГА

ДАҲОНИНГ МУҲАББАТ ДОСТОНИ

ИНСОНИЯТНИНГ маданий меросини ажойиб дурдоналар билан бойитган улуғ даҳолар бўладики, уларнинг ижоди устидан вақту замонлар ўз ҳукмронлигини ўтказа олмайди. Бундай башарият даҳоларидан бири адабиётимизнинг бобокалони Алишер Навоийдир.

Алишер Навоий бундан 500 йил илгари ўзбек адабиётининг кенг қанот ёзишида улкан ҳисса қўшди, уни ўзининг ажойиб асарлари, тадқиқотлари билан янада бойитди ва гўзаллаштирди. У илмий ишларида она тилимизнинг бойлигини исбот қилиб, бу тилда нодир бадиий асарлар яратди. Унинг ана шундай ўлмас, мангу ижодий мавзудаги асарларидан бири «Лайли ва Мажнун» достонидир.

Маълумки, Мажнун ва Лайли ҳақидаги ривоятлар заминида ёзма адабиётда биринчи марта эпик достонлар яратган буюк Озарбайжон шоири Низомий Ганжавий бўлди. Низомий «Панж ганж» асарининг учинчи достони «Лайли ва Мажнун»дир. Низомий Лайли ва Мажнун муҳаббатлари ҳақидаги тарқоқ материаллардан фойдаланиб ўз замонининг ҳаётий масалаларига катта эътибор берган ҳолда, янги, яхлит муҳаббатнома яратди.

Низомий мактабидан таълим олган хамсанавис шоирлар ёки «Хамса» ёзишга улгурмаган кўпчилик адиблар «Лайли ва Мажнун» достонини ёзишга кўпроқ қизиқдилар. Алишер Навоий бошчилигидаги адабий ҳаракат ҳам достон жанрига, айниқса, «Лайли ва Мажнун» поэмасини майдонга келишига катта эътибор берди.

«Лайли ва Мажнун» бошқа достонларга нисбатан кўп ёзилишининг сабаби нимада — деган савол туғилади. Бунинг сабаби биринчидан, Лайли ва Мажнун воқеасида ҳаётий масалани — яъни зулм-жаҳолат ҳукм сурган феодализм даврида шахс эрки поймол, севгиси топталган ёшларнинг оғир ва ачинарли ҳаётини тасвирлашдир. Ақлли, одобли, гўзал қиз Лайли севилмаган куёвга узатилади, тўғрироғи Лайли катта қалин баробари отаси томонидан мажбуран сотилади.

Лайли соф қалби билан севган донишманд, ақлли, одобда тенгсиз, самимий муҳаббат соҳиби Қайс эса жамиятнинг бир гуруҳ жоҳиллари томонидан Мажнунжинни, тентакка чиқарилади! Хуллас, икки ёшининг ҳаёти фожиа билан тугайди.

Ҳар бир даврнинг истеъдодли шоири Мажнун ва Лайли қиссасини ўз даврига мослаб ижод қилди. Севишганларнинг хатти-ҳаракати; бир-бирига нисбатан соф ва самимий муҳаббати, мақсад йўлида олиб борган курашлари, фожиали ҳаётларини ажойиб маҳорат билан тасвир этишди. Бу тасвир заминида шоирлар ўз даврининг ижтимоий-сиёсий социал масалаларини, инсон фазилатининг олийжаноб ҳислатларини бадиий ифодаладилар. Феодализм жамиятида инсоннинг ҳақ-ҳуқуқи поймол этилгани, зўрлик ва зўравонлик ҳукмронлиги, замона иллатлари, ярамас урф одатларини реалистик лавҳаларда ўзига хос услуб билан фош қилдилар.

Шарқ адабиётида форс—тожик, озарбайжон, грузин, туркман, афғон, турк, курд, арман ва бошқа тилларда ажойиб «Лайли ва Мажнун» достонлари бунёд этилди.

Асрлар мобайнида яратилган «Лайли ва Мажнун» достонлари орасида мутафаккир шоир Навоийнинг шу номли достони Низомий ва Амир Хисрав достонларидан тил жиҳати билангина эмас, ғоявий йўналиши, ўз даврининг ҳаётий масалаларини ифода этиши, феодализмнинг специфик қоида-қонунларини, замона иллатларини фош қилишдаги изчиллиги, қаҳрамонларнинг руҳий кечинмаларига катта эътибор берилиши, композицияси янгича талқин этилиши билан ҳам фарқ қилади.

Навоий қўлига қалам олиб достон ёзишга киришар экан, ўзигача қадар Мажнун ва Лайли темасига оид халқ оғзаки ижодида, ривоятларда яратилган материаллар, Низомий ва Амир Хисрав достонларини пухта ўзлаштирди, уларни ўзига устоз деб билди, ижодларига юқори баҳо берди.

Навоий «Лайли ва Мажнун» достонининг бош қисмида Низомий ҳақида шундай ҳароратли мисраларни ёзади:

Назм аҳлининг афсаҳул—
    каломи,
Сўз дурриға мунтазим
    Низомий.
Ул Ганжада ганждек
    ниҳони
Беш ганж қўюб, вале
    нишони.
Ҳар ганжида сайрафийи
    идрок,
Ҳадсиз топибон жавоҳири
    пок...

Улуғ Навоий салафларни мадҳ этиш билан қаноатланиб қолмади. Улар достонига жавоб ёзиш мушкул, улар сафидан ўрин олиш машаққатли меҳнат эканини уқдирди.

Навоий традиция тусига кирган Лайли ва Мажнуннинг соф муҳаббатини, ишқ вафода содиқлигини завқ ва шавқ билан куйлади, феодализмнинг қабиҳ қоида-қонунларини қоралаш, фош қилиш каби масалаларни тасвирлашда салафлардан кўп нарсаларни ўрганди. Аммо Навоий устозларга тақлид қилмади.

Юзаки қараганда Навоийнинг «Лайли ва Мажнун» достони ўзининг айрим эпизод ва деталлари билан Низомий ва Амир Хисравнинг шу номли достонига ўхшаш бўлиб кўринсада, аслида оригинал ёзилганлиги билан характерлидир Бу ҳол достоннинг фақат сюжет ва фабула чизиқларида эмас, балки образлар талқинида, характерлар яратишда ҳам яққол кўзга ташланади. Бунинг учун Низомий қаламида ва Навоий талқинида яратилган Мажнун образини олиб қарайлик:

Мажнун образини биринчи марта достон жанрига олиб кирган улуғ Низомий ҳақиқий ошиқнинг инсоний фазилатларини Лайлига нисбатан ишқ вафода содиқлиги, бу йўлда чеккан қаттиқ изтироблари, хатти-ҳаракатларини ўз достонида тасвир этди. Санъаткор шоир халқ оғзаки ижоди ва ривоятларда ифода этилган Мажнун образидан фарқ қиладиган тўлақонли индивидуал ижобий образ яратди.

Халқ оғзаки ижоди ва ривоятларида Мажнун Лайли гўзаллиги — ҳуснини мадҳ этган шеърлар яратди. «Мажнун девони»нинг майдонга келиши бежиз эмас эди. Низомийни ошиқ йигитнинг шоирлик маҳорати кўпроқ қизиқтирди. Санъаткор шоир ўз достонида Мажнуннинг шоирлик табиатини давом эттирибгина қолмай уни янада ривожлантирди. Мажнун ўз ижодини барча шеърларини маъшуқаси Лайлига бағишлайди. Шу орқали севгилисига бўлган соф ва самимий муҳаббатини, замонига нисбатан нафрат ва аламларини ифода қилади, унинг шеърларида жудолик, ҳижрон дарди янграйди.

Навоий ҳам Низомий изидан бориб, ўз достонида Мажнунни ошиқ шоир сифатида тасвир этди. Ишқ шоҳи, қайғу алам саҳросининг посбони — Мажнун ўзининг юрак дардини, ишқ асрорини ажойиб байту—ғазалларда изҳор қилади.

Лекин Навоийни Мажнуннинг шоирлигидан кўра, илмга чанқоқлиги кўпроқ қизиқтиради. Шунинг учун Мажнун образи Навоий талқинида шоиргина эмас, балки ўткир зеҳнли, маърифатли донишманд сифатида, айниқса эътиборни ўзига тортади.

Навоий Қайснинг мактабгача тарбиясига, мактабдаги фаолиятига катта эътибор беради.

Қайс ақл ва заковатда, хулқ ва одобда, кишилар билан муомалада тенгсиз бўлиб етишади. Шу туфайли қабиладошлар уни кўриш, у билан гаплашишга шошилар, — ёмон кўздан асрасин — деб дуо қилишар эди. Қайснинг фазилатлари борган сари ривожланди. Айниқса, у мактабда таҳсил кўрган чоғларида, табиатан зийрак ва истеъдодли бўлиб дарсларни зўр иштиёқ билан мутолаа қилар, ўткир зеҳи, тенгсиз қобилиятини намойиш этар эди. Улуғ шоир Қайснинг мактаб қучоғида зўр иштиёқ билан сабоқ олишини қуйидагича тасвир этади.

...Ҳар неча сабақ дебои
    фузунроқ,
Гўёки билиб эди
    бурунроқ.
Ҳамдарслари бу
    ҳолатидин,
Ожиз эдилар
    хижолатидин.
Биркун эди ҳамсабаққа
    ҳамтак,
Иккинчи кун ўтмиш эрди
    бешак.
Кун бор эдиким, беш-ўн
    сабақни,
Англаб, эвурур эди
    варақни.
Оз вақтда айлади замона,
Они бари илм аро ягона.

Қайс ана шундай фазлу-камол соҳиби сифатида эл орасида шуҳрат қозонган эди. Мажнуннинг олим ва фозиллиги унинг ҳақида хабар топувчиларнинг сўзларида ҳам, Навфалнинг Лайли отасига юборган номасида ҳам тасдиқ этилади.

Навоий достонида Мажнун образи аввало барча илмларни ўзлаштирган олим, донишманд сифатида тасвир этилади. Мажнуннинг бу фазилатлари унинг шоир бўлиб етишувига замин ҳозирлайди. Шу жиҳатдан Навоий қаламида яратилган Мажнун фазилатларининг бирин-кетин пайдо бўлабошлаши достон қаҳрамони ҳислатининг ҳаётий ва ишонарли кучини оширди.

Мутафаккир шоирнинг илм, маърифатни эгаллаш, ўқимишли олим бўлиб етишиш каби ғоялари фақат «Лайли ва Мажнун» достонида ёки Мажнун образи орқалигина эмас, балки шоирнинг ҳамма ижодий асарларида ҳамда фаолиятида қизил ип бўлиб ўтади. Бошқа достонларининг қаҳрамонлари: Фарҳод, Искандар, Меҳинбону, Ширин, Фаррух каби образлар орқали ҳам шу эзгу ғояларни ифодалайди.

Навоийнинг илмни эгаллаш ҳақидаги илғор ғояси улуғ шоирнинг амалий иши билан ҳам чамбарчас боғлангандир. Илмпарвар шоирнинг ташаббуси билан Ҳиротда «Мадрасаи ихлосия», «Хонақоҳи салоҳия», «Шифоия», «Мадрасаи Низомий», «Мадрасаи Хисравия» каби ўқув юртларининг барпо этилиши ва дунёнинг ҳар тарафидан келган толиби илмларнинг бунда турли фанлардан касб-камол топиб машҳур олим сифатида муваффақият қозонишлари бежиз эмас. Бу ҳақда машҳур тарихшунос олим Хондамир «Макоримул ахлоқ» асарида батафсил маълумотлар беради.

Демак, Навоий Мажнун образида бошқа фазилатлар билан бир қаторда илм-маърифат ҳақидаги замонаси учун муҳим бўлган илғор ғояни олға сурди. Бу эса, улуғ шоирнинг традицияга амал қилганини ўз достонини янги ғоялар билан бойитиб, анъаналарни ривожлантирганини кўрсатади ва новатор шоир сифатидаги мавқеини оширади.

Навоийнинг илмни эгаллаш ҳақидаги, умуман, улуғ шоирнинг илғор ғоялари, бу борада жон куйдириб қилган хизматлари зулм-жаҳолат ҳукм сурган феодализм шароитида катта прогрессив воқеа эди. Ҳозирда эса, Коммунизм сари олға бораётган Советлар диёрида, ўқиш ўқиш янада ўқиш шиор бўлиб қолган ҳаётимиз ғоялари билан ҳамоҳанг бўлиб, ўз қимматини топиб бормоқда.

Саида НАРЗУЛЛАЕВА,
филология фанлари доктори.

«НАВОИЙ»—ТЕЛЕЭКРАНДА

● УЗБЕКИСТОН телевидениеси Алишер Навоий таваллудининг 542 йиллиги арафасида «Навоий» номли кўп қисмдан иборат видеофильмнинг премьерасини кўрсатди. Атоқли адиб Ойбекнинг машҳур романи асосида яратилган бу асар кенг томошабинларга манзур бўлди. СУРАТЛАРДА: ана шу видеофильмдан айрим кўринишлар. [Чапда] А. Навоий — актёр Ёқуб Аҳмедов, ёш Алишер ролида Донйёр Содиқов. В. Сухов фотолари.

ШОИР ТАВАЛЛУДИГА БАҒИШЛАНДИ

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетида ўзбек классик адабиётининг йирик намояндаси Алишер Навоий таваллудининг 542 йиллигига бағишланган конференция бўлиб ўтди. Филология фанлари доктори, профессор Шоислом Шомуҳамедов атоқли шоирнинг ижодий мероси ҳақида гапириб берди. Филология фанлари доктори, профессор М. Саидовнинг «Шоир ижодида фольклор масалалари», Тошкент Давлат консерваториясининг доценти З. Ғуломованинг «Навоий ғазаллари ва уларнинг мусиқавийлиги», ТошДУ ўзбек филологияси факультети студенти Э. Шукуровнинг «Навоий ва Бобирнинг ижодий алоқалари» темаларидаги докладлари қизғин кутиб олинди.

Кеча охирида Тошкент Давлат консерваторияси студентлари шоир ғазалларига битилган лирик куй ва қўшиқларни ижро этдилар.

М. АЗИМОВ.

ИРОҚ-ЭРОН ФРОНТИДА

ЛОНДОН. (ТАСС). Чет эл ахборот агентликлари Теҳрон радиосига таяниб хабар қилишича, Эрон қўшинлари Ироқ — Эрон фронтида ҳужумни бошлаб юбордилар. Радио орқали эшиттирилган ҳарбий ахборотда таъкидланишича, Эрон кучлари Амара шаҳридан 40 километр шарқда Ироқ чегарасидан ўтиб, эгалланган позицияларда мустаҳкам ўрнашиб олмоқдалар.

БАҒДОД. (ТАСС). Бағдод радиоси орқали Ироқнинг бош ҳарбий қўмондонлиги ахбороти эшиттирилди. Унда 6 февралдан 7 февралга ўтар кечаси Эрон қўшинлари фронтнинг Аш-Шиб районидаги жанубий участкасида Ироқ армияси позицияларига кенг ҳужум бошлаганлиги хабар қилинади.

Ироқ қўшинлари душман ҳужумини тўхтатганлар, ахборотда таъкидланишича, душман олдинга силжишга муваффақ бўлмади.

АҚШ ДАҒДАҒА ҚИЛМОҚДА

ҚОҲИРА. Америка Қўшма Штатлари араб мамлакатларига нисбатан ошкора душманлик позициясида турибди, деб ёзади Лондонда чиқадиган «Аш Шарқ Ал-Авсад» газетаси. АҚШ арабларнинг миллий озодлик ҳаракатларига доимо дағдаға қилиб турибди. АҚШ арабларнинг тараққиёти йўлидаги, поймол бўлган ҳуқуқларини қайта тиклаш йўлидаги бирдан-бир тўсиқ эканини араблар эсда тутишлари керак.

Қўшма Штатлар, деб таъкидлайди газета, БМТдан ва бошқа халқаро анжуманлардан Америка билан Исроилнинг манфаатларини таъминлаш қуроли сифатида, Исроилнинг агрессив, қўпорувчилик ҳаракатларига «қонунийлик» тусини бериш учун доимо интилиб келди.

(ТАСС).

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● ТРИПОЛИ. Ливиянинг Жана агентлиги Марокаш ҳарбий мутахассисларининг янги бўлинмалари Заирга келганлиги тўғрисида хабар қилди. Улар Исроил ҳарбий инструкторлари билан бирга тараққийпарвар Африка давлатлари ва миллий озодлик ҳаракатларига қарши қўпорувчилик ишларини ташкил этиш учун Заир армиясининг махсус отрядларини тайёрлашда иштирок этадилер. Ҳозирги вақтда Марокаш ҳарбий хизматчиларининг Мобуту режимига кўмаклашаётган қисми бир ярим минг кишидан ошади, деб таъкидлайди Жана агентлиги.

● ЖОРЖТАУН. Гренадада навбатдаги миллий бюджет лойиҳаси кенг муҳокама қилина бошланди. Бош министр ўринбосари Б. Корднинг айтишича, бу умумхалқ кампанияси чоғида барча гражданлар мамлакатнинг 1983 йилга мўлжалланган бюджети тўғрисида ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришлари мумкин. 15 февралда, деди у, оммавий ташкилотлар вакилларининг конференцияси бўлади. Конференцияда касаба союз, хотин-қизлар, ёшлар ва бошқа жамоатчилик ташкилотларининг муҳтор вакилларидан, Гренада шаҳарлари ва қишлоқ районларининг вакилларидан 1000 дан ортиқ киши иштирок этади. Улар киритган таклифлар ҳукумат томонидан диққат билан ўрганиб чиқилади, деб таъкидлади Б. Корд.

● АДДИС-АБЕБА. Эфиопия қишлоқ хўжалик ва саноатни ривожлантириш банки 1982 йилнинг иккинчи ярмида давлат фирмаларига 325 миллион бирдан ортиқ қарз берди. Бу ерда тарқатилган бюллетенда маълум қилинишича, маблағ ирригация системалари барпо этиш, йўл ва уй-жой қурилиши, қишлоқ хўжалиги техникаси, яхши уруғлик навлари харид қилиш учун ажратилган.

(ТАСС).

Халқаро ҳаёт

ЛИВАНДАГИ АҲВОЛ

БАЙРУТ. (ТАСС). Ливан ватанпарварлари мамлакат территориясининг босиб олинган қисмида Исроил агрессорларига зарба беришни давом эттирмоқдалар. Партизанлар Жанубий Ливаннинг Сайда шаҳрида интервентларга қарши операцияни муваффақиятли ўтказдилар. Кучайтирилган хавфсизлик тадбирларига қарамай, улар Исроил ҳарбий патрулини ўққа тутиб, босқинчилардан бир неча кишини ярадор қилдилар.

Интервентлар аввалгидек Ливан ичида зиддиятларни ҳамон авж олдирмоқдалар, бундан улар мамлакатда ўз ҳарбий кучларини сақлаб туриш учун баҳона сифатида фойдаланмоқдалар, Ливаннинг тоғли районларида Друз жамоаси вакиллари билан ўнг христиан кучлар ўртасида босқинчилар уюштираётган кучли тўқнашувлар яна авж олиб кетди. Ливан радиосининг хабар қилишича, шиддатли жанглар ва Алей шаҳридаги отишмалар давомида 17 киши ўлдирилган ва 40 дан ортиқ киши жароҳатланган, кўпгина бинолар ўт ичида қолган.

Исроил ҳарбийлари Ливан диёрида узоқ вақт мустаҳкамланиб олишни мўлжалловчи режаларни тузиб, босиб олинган районларда қўғирчоқ ҳокимият органларини ва қуролли бўлинмаларни тузишга уринмоқдалар. Жанубий Ливандан олинаётган хабарларга кўра, босқинчи кучлар қўмондонлиги Тель-Авивга мақбул номзодларни танлаш билан машғул. Бу номзодлар «бирлашган жануб учун курашувчи ташкилот» деб аталган ташкилотни бошқарадилар. Интервентларнинг режаларига кўра, Исроил манфаатларига тўла бўйсунувчи ҳамда босқинчилар қуроллантирган ва ўқитиб-ўргатган милиция отрядлари томонидан қўллаб-қувватланувчи бу ташкилот Ливан территориясининг қарийб учдан бир қисмида «раҳбарлик» қилиши керак.

КЕСКИНЛИК КУЧАЙМОҚДА

ХАНОЙ. Кампучиянинг СПК ахборот агентлиги хабар қилишича, Таиланд Кампучия Халқ Республикаси чегарасидаги кескинликни тинимсиз кучайтирмоқда. Агентликнинг уқтиришича, 28 январдан 3 февралгача ўтган давр ичида Таиланд артиллерияси Кампучия территориясига қараб эллик мартадан кўпроқ ўт очди. Таиланд вертолётлари Кампучия территорияси тепасида бир неча бор айланиб учиб юрди. Таиланднинг ҳарбий кемалари эса КХРнинг территориал сувларига 100 мартадан кўпроқ бостириб кирди.

(ТАСС).

Америка Қўшма Штатларида ишсизлар сони сўнгги ўн йилликлар мобайнида мисли кўрилмаган миқёсга — 11,5 миллион кишига етди. Бу — «Рейганомика»нинг аянчли оқибатидир. Мамлакатда эса «ортиқча кишилар» сони ҳамон ортмоқда.

(Газетадан)

«Рейганомика»нинг хавф-хатари.
«Пейпер уоркер» газетасидан олинган сурат.
ТАСС фотохроникаси.

Ж. ШУЛЬЦНИНГ САФАРИ

ТОКИО. Осиё мамлакатлари бўйлаб сафар қилиб юрган АҚШ давлат секретари Ж. Шульц Сеулга келди, деб хабар қилади Киодо Цусин агентлиги. Бу ерда у Жанубий Кореядаги зулмкор диктатурага Америка ёрдамини кенгайтириш масалаларини муҳокама қилади. Шульцнинг визити, деб ёзади «Асахи» газетаси, Корея ярим оролидаги кескинлик ҳаддан ташқари кучайган вазиятда ўтмоқда. АҚШ ва Сеул режими қуролли кучларининг «Тим спирит-83» деб аталган кенг миқёсдаги машқлари ўтказилаётганлиги сабабли шундай вазият вужудга келган. Бу машқларда 190 мингдан кўпроқ солдат ва офицер қатнашмоқда.

(ТАСС).

«ИСЛОМ ҲИМОЯЧИЛАРИ» ОРҚАСИДА КИМ ТУРИБДИ?

Ҳинд журналисти Гириш Матхурнинг яқинда босилиб чиққан «Инқилобий Афғонистон» китобида АДР ташкил этилишидан аввалги воқеаларга катта эътибор берилган. Муаллиф жуда кўп материаллар асосида колониячиларнинг ўтмишдаги сиёсати билан АҚШ империалистларининг ҳозирги пайтда ўз мақсадларини афғон халқига тиқиштириш ўртасида узвий алоқа борлигини кўрсатади.

АПН газетхонлар эътиборига бу китобдан бир парчани ҳавола этади.

* * *

АФҒОН халқига қарши олиб борилаётган эълон қилинмаган уруш сабаблари тўғрисида гап очганда аср бошида содир бўлган воқеаларни эсламасликнинг иложи йўқ. 1919 йилда Афғонистон Англия билан учинчи марта уруш қилиши натижасида мустақил ва суверен давлатга айланди. Лекин, мустамлакачилар бу мамлакат ички ишларига аралашишни тўхтатишмади. Улар шоҳ Омонулла томонидан ўтказилаётган прогрессив ислоҳатларга қаршилик кўрсатаётган ички реакцияни қўллаб-қувватлашда давом этар эдилар. Оқибат натижада Омонулла тахтдан қулатилган бўлсада мустамлакачиларнинг асосий мақсади — Афғонистондан Совет Иттифоқига қарши қўпорувчилик ҳаракатлари олиб бориш учун фойдаланиш рўёбга чиқмай қолди.

1947 йилда инглизларнинг Ҳинд ярим оролидан кетиши уларнинг Афғонистон ички ишларига аралашишларига барҳам берди. Бироқ, бу ерда улар ўрнини Америка Қўшма Штатлари эгаллади.

АҚШ давлат департаменти 1982 йил март ойидаги расмий бюллетенининг далолат беришича, 1953 йил декабрь ойидаёқ ўша пайтдаги вице-президент Р. Никсон Кобулга келиб, Афғон ҳукуматини Эрон ва Покистон билан иттифоқ тузишга зўрлашга уриниб кўрди. Ўша пайтда Қўшма Штатлар бу давлатлар билан «алоҳида муносабатда» эдилар.

Афғонистонга Американинг тазйиқи тобора кучайиб борди! Муҳаммад Зоҳир шоҳ ҳукмронлиги пайтида ҳам, кейинчалик Муҳаммад Довуд шоҳлик қилганда ҳам Вашингтон эмиссарлари Кобулга мунтазам равишда келиб туришар, Афғон раҳбарларини ўз томонларига оғдиришга ҳаракат қилардилар.

1978 йилги саур инқилобидан сўнг ҳам АҚШ бу уринишларини тўхтатмади. Н. М. Таракий ўлдирилиб, Х. Амин ҳокимиятни ўз қўлига олганидан сўнг Американинг бу фаолияти янада кучайди. Бу босқичда улар қўпорувчилик сингари тазйиқ кўрсатиш «усул»ларидан ҳам фойдаландилар.

Умуман, Афғонистонга қарши қуролланган босмачилар тўдасидан фойдаланиш янгилик эмас. 1974—75 йиллардаёқ Покистон территориясида Довуд ҳокимияти душманларининг ҳарбий группалари ташкил этилиб, улар қўпорувчилик ишларини олиб боришга ўргатиларди. Лоренс Лифшульцнинг «Фар истерн экономик ревью» журналида гувоҳлик беришича, Покистон ҳукумати розилиги ва назорати

ЧЕТ ЭЛДА ЯНГИ КИТОБЛАР

остида иш олиб борган бу отрядлардаги ҳарбийларнинг сони 5000 кишига етарди. Шуниси диққатга сазоворки, отрядларга Г. Хикматиёр ва Б. Рабоний бошчилик қилардилар. Улар ҳозирги пайтда ҳам инқилобий Афғонистонга қарши «муқаддас» уруш олиб бораётган йирик душман гуруҳларига раҳбарлик қиладилар. Аввал бўлганидек, ҳозир ҳам бу гуруҳлар ўзгаларнинг мақсадларини амалга оширувчи қурол бўлиб хизмат қилмоқдалар. Лекин улар олиб бораётган қўпорувчилик ишлари кўлами жуда кенгайиб кетди. Чунки, уларга баъзи бошқа мамлакатлар ҳам ёрдам бера бошлашди.

Йигирманчи йиллардаёқ шоҳ Омонулла Англиянинг босқинчилик сиёсатини даф этиш учун ёш Совет давлатидан мадад излади. Бундан кейинги йилларда ҳам Афғон ҳукумати инглиз, шундан сўнг Америка тазйиқидан ўзини ҳимоя қилиш учун СССР ёрдамига таянди. Шунинг учун ҳам инқилобий Афғонистон ўзи учун энг оғир пайтда Совет Иттифоқига ёрдам сўраб мурожаат этганлиги табиийдир.

АДРга чекланган совет қўшинлари контингентини киритиш пайтида мамлакатда шундай вазият вужудга келган эдики, бу ерда революцион ўзгартириш программасини ҳаётга тадбиқ этишнинг мутлақо иложи бўлмай қолди.

1979 йил охирида бу ердаги аҳвол тубдан ўзгарди. Афғон халқи тинч ривожланиш йўлидан бориш имкониятига эга бўлди. Аммо Қўшма Штатлар ва уларнинг иттифоқчилари Афғонистондаги вазиятни нормаллашишидан манфаатдор эмасдилар.

Нима учун? Бу саволга жавоб бериш учун 40-йиллардаги воқеаларга қайтайлик.

Иккинчи жаҳон уруши давридаёқ Вашингтон нефтга бой бўлган Форс кўрфазини ўз назорати остида сақлаб туриш учун таянч жойлари ташкил қилиш тўғрисида қарор қабул қилган эди. 1949 йилда Қўшма Штатлар Англия ҳукуматидан Бахрейн оролидаги ҳарбий базадан фойдаланишга розилик олди. Кейинчалик инглизлар Сувайш каналидан шарқ томондаги территориядан қўшинларини олиб чиқиб кетгандан сўнг Вашингтон ҳосил бўлган бу «бўшлиқ»ни тўлдириш ҳаракатига тушди. Бу регионда улар манфаатлари Саудия Арабистони ва Эрон орқали амалга ошириладиган бошланди.

1966 йил охирига келиб Пентагон Диего-Гарсия оролида яна битта ҳарбий денгиз ва ҳарбий ҳаво базасини ташкил этди. Ҳозир у АҚШдан ташқаридаги энг йирик база ҳисобланади.

Форс кўрфазини милитаризациялашда янги босқич жаҳонда нефть кризиси рўй берган 70-йиллар бошларига тўғри келди. Ўша пайтда Вашингтон Саудия Арабистони ва Эронга қурол-яроғлар етказиб беришни кескин кўпайтирди. Агар 1970 йилда АҚШнинг бошқа мамлакатларга қурол-яроғ етказиб бериш умумий ҳажмининг 10 проценти бу икки давлат ҳиссасига тўғри келган бўлса, 1974 йилда бу кўрсаткич 24 процентга етди. Янада муҳими, бу давлатларга энг янги қурол-яроғлар етказиб бериларди.

Буларнинг ҳаммаси апрель революциясидан илгари ва чекланган совет қўшинларининг Афғонистонга киритилишидан аввал бўлган эди. Шу сабабли АҚШнинг бу регионидаги ҳарбий тайёргарликларини гўё «совет халқига жавоб» дейиш учун ҳеч қандай асос йўқ.

(АПН).

«ИККИ ДИЛ» ДОСТОНИ КУЙБИШЕВ ТЕАТРИ САҲНАСИДА

ҚУЁШЛИ диёримиз ва қардош республикалар санъаткорларининг ижодий ҳамкорликлари йилдан-йилга мустаҳкамланиб бормоқда. Ўзбек композитори Улуғбек Мусаевнинг «Кашмир қўшиғи» асари асосида яратган «Афсоналар водийсида» балетини СССР Большой театрининг коллективи Москвада саҳнага қўйиши ва уни Тошкентда кўрсатиши республикамиз маданий ҳаётида катта воқеа бўлди. Яқинда Алишер Навоий номли ўзбек давлат академик катта опера ва балет театри коллективи таниқли Озарбайжон композитори Ориф Меликовнинг «Икки дил достони» балетини ўз саҳнасида намойиш қилиб, республикамиз томошабинларини хушнуд этди.

Мана бугун улкан рус дарёси Волга соҳилидан — Куйбишев шаҳридан яна бир янги хушхабар келди. Куйбишев давлат академик опера ва балет театри «Икки дил достони» балетини саҳналаштирибди. Атоқли ўзбек адибининг эл орасида машҳур асари «Икки дил достони» асосида озарбайжоннинг истеъдодли санъаткори яратган янги бу балети қардошларимиз театри саҳнасида кўрсатилиши дўстлигимиз, ўзаро алоқа ва ижодий ҳамкорлигимизнинг ёрқин намунасидир.

«Комде ва Мудан» спектакли садоқат ва соф муҳаббат қиссасидир. Балетга Қорашоҳ саройидаги моҳир раққоса Комде ва дилрабо қўшиқлари билан ўз эли орасида машҳур бўлган Муданнинг тақдирлари асос қилиб олинган. Мудан сафарга отланади, уни ҳамма ерда ўткир мусиқачи ва моҳир хонанда деб билишади, унинг санъат маҳоратига зўр ҳурмат билан қарайдилар.

Мудан Қорашоҳ ҳукмронлигидаги шаҳарга келиб қолади. Унинг қўшиқларини ҳамма жон-дили билан тинглайди, шуҳрати шоҳ саройига етиб боради. У саройга таклиф этилади. Бу ерда нурдай тоза, момиқдай оқ, гулдай нозик моҳир раққоса Комде билан учрашади ва бу икки санъат гуллари бир-бирларини севиб қоладилар.

Балетни РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Игорь Чернишев саҳналаштирган. Комде ролини РСФСРда хизмат кўрсатган артист Елена Бризенская, Мудан ролини РСФСРда хизмат кўрсатган артист Ноил Демодиев, Қорашоҳ ролини артист Владимир Тимофеев ижро этган. Спектакль безакларини озарбайжонлик рассом Сўлмас Ахвердиева ишлаган, спектаклга Валерий Невлер дирижерлик қилмоқда.

Премьерада қатнашган санъатшунослар, театр арбоблари, санъат шинавандалари машҳур ёзувчи ва моҳир композиторнинг бу асарини юксак баҳолаб, қизғин кутиб олдилар.

Н. ЭГАМОВ.

ТЕЗЛИК ОШАДИ, ХАТАР КАМАЯДИ

РЕПОРТАЖ

Биз ўтирган енгил машина Тошкент—Олмалиқ йўлида елиб бормоқда. Қарама-қарши томондан келаётган машиналар билан бизнинг орамизни бетондан ясалган махсус қурилмалар ажратиб турибди. Йўл устидаги қор совуқдан музга айланиб қолган. Бу эса ҳайдовчиларнинг ниҳоятда эҳтиётлик билан ҳаракат қилишига ундайди.

Йўл чеккасидан чопиб чиққан кучукни кўрган ҳайдовчи дарҳол тезликни пасайтирди. Бу ҳаракатини фойдасиз билиб, жон-жаҳди билан тормоз педалини босди. Машина йўл бўйлаб илон-изи ҳаракат қила бошлади. Машина ичида ўтирганлар эса тасодифий ҳолдан ҳангу-манг бўлиб қолдилар. «Жигули» йўлнинг чап томонига қараб сирғалди-да, ғилдираклари билан йўл ўртасидаги бетон тўсиққа бориб урилди ва тўхтаб қолди.

Ҳаммамиз дарҳол машинанинг чап томонига ўтдик. Ҳайдовчининг омади бор эканми, машинанинг ҳеч бир ерига шикаст етмабди.

Кейинчалик маълум бўлишича, мана шу бетон қурилмалар кўча ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш учун атайин ўрнатилган экан. Биз буни Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг Бош павильонида бўлганимизда билиб олдик.

Республика Йўл қурилиши министрлиги ҳамкорлигида бу ерда ташкил этилган «Транспорт» бўлимини томоша қилар эканмиз, экскурсия раҳбари Т. Қурбоновадан барча саволларимизга жавоб олдик.

Тошкент — Олмалиқ йўлидаги махсус қурилмаларнинг ўрнатилиши устида «СоюздорНИИ» Ўрта Осиё филиалининг лабораторияси ходимлари катта илмий изланиш олиб борганлар. Биз мазкур институтда бўлиб, лойиҳа авторлари Ю. Бутлицкий, Л. Пасинский, Б. Фарафонов ва Т. Умаровлар билан суҳбатлашдик.

— Тошкент — Олмалиқ трактининг умумий узунлиги 55 километрни ташкил этади,— дейди Л. Пасинский.— Бу йўл автомашиналар ҳаракати учун жуда қулай. Янги лойиҳанинг самарадорлигини исботлаш учун олиб борилган кузатувлар хулосаси қуйидагича бўлди: йўлда бахтсиз ҳодисалар кескин камайди. Сабаби йиғма бетон қурилма икки томонлама ҳаракатни бир-биридан ажратиб туради. Бундан ташқари турли ҳодисалар туфайли йўлнинг чап томонига сурилган автомобиль тўсиққа фақатгина ғилдираклари билан урилади. Бу эса машинага шикаст етказмайди.

Биз лойиҳа авторларини саволга тутамиз:

— Ҳозир республикамизда транспорт қарама-қарши ҳаракат қиладиган йўл ўртасини кўкаламзорлаштириш учун ажратилмоқда. Сизлар яратган қурилмалар билан кўкаламзорлаштирилган чизиқлар орасидаги фарқ нимадан иборат?

— Кўкаламзорлаштирилган чизиқларнинг эни уч метргача етади. Экинлар парвариш талаб қилади. Ўз-ўзидан маълумки, бу ишга ишчи кучи керак. Биз жорий қилаётган бу конструкциялар эса шаҳарлараро биринчи даражали йўлларга ўрнатилади. Бу йўллар тоғ ва саҳролардан, колхоз ва совхозларнинг ерларидан олиб ўтади. Авваламбор, сувсиз ерларда ўсимликнинг ўсиши учун деярли шароит йўқ. Иккинчидан, эни уч метрдан иборат яшил чизиқлар ўрнига 80 сантиметр ҳажмдаги бетон конструкцияларини ўрнатиш билан йўл яна икки метрга кенгаяди. Агар ҳисобланса, ҳар 1000 метр масофадан икки гектардан ошиқ ерни тежаш мумкин. Бу ерлардан олинадиган даромад пулга чақилса-чи?

Энди янги лойиҳанинг самарадорлиги ҳақида: ҳар бир километр йўлдан 4463 сўм тежамкорликка эришиш мумкин.

Ҳозирга келиб мазкур бетон конструкциялар тоғли йўлларнинг ўнг томонида муҳофаза қилувчи қурилма сифатида ҳам қўлланилмоқда. Бу конструкциялар Чимён — Тошкент — Юсупхона, Тошкент — Хўжакент каби йўлларга ҳам ўрнатилади. Бунда йўл бўйлаб ҳаракатланаётган юк автомобиллари тезлиги 17 процентга, енгил автомобиллар ҳаракати эса 23 процентга ортади.

Қ. ЭРДОНОВ.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

ТАТАР ҚЎШИҚЛАРИ ЯНГРАМОҚДА

Республикамизда Абдулла Тўқай номидаги татар давлат филармонияси артистларининг гастроли муваффақиятли ўтмоқда. Қозондан келган меҳмонлар программасида татар ва бошқирд композиторларининг асарлари, қадимий ҳамда замонавий халқ қўшиқлари бор.

Пойтахтимиз меҳмонлари дастлабки концертларини Тошкентдаги округ офицерлари уйида ўтказдилар. Санъаткорларнинг ҳар бир чиқишларини мухлислар узоқ олқишлашди.

РСФСРда ва Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган артист, Татаристон АССР халқ артисти, Абдулла Тўқай номидаги мукофот лауреати Илгам Шакировнинг чиқишлари, айниқса, томошабинларга завқ-шавқ бағишлади. Унинг ҳар бир қўшиғида, драматик ёҳуд лирик миниатюраларида ўзига хослилик яққол сезилиб туради. Хонанда ижро этган қўшиқларнинг анчагина қисмига ўзи куй басталаган. Унинг номи Иттифоқимизнинг турли бурчакларида меҳр билан тилга олинади. Чирчиқ машинасозлари, Янгийўл пахтакорлари, Ангрен шахтёрлари, Оҳангарон чорвадорлари, Олмалиқ кимёгарлари у билан бўладиган янги учрашувни орзиқиб кутишмоқда.

Лирик хонанда ўтган йилнинг май ойида областимиз шаҳарларида бўлиб, катта обрў-эътибор қозонди. Тошкент граммпластинка заводи моҳир қўшиқчининг кўплаб пластинкаларини қўшиқ мухлисларига ҳадя этди.

Шунингдек, Зуҳра Шарифуллинанинг шўх ҳазил қўшиқлари Р. Курамшин, А. Ҳалимов, Р. Салиховлардан иборат баянчилар триоси бадиий сўз устаси Алифа Валиеванинг чиқишлари ҳам қарсаклар билан кутиб олинмоқда. Бу қарсаклар азим Волга бўйидан келган санъаткорлар маҳоратига берилган юксак баҳодир. Улар республикамизнинг қатор областларида ҳамда пойтахт областининг шаҳар ва районларида бўладилар.

М. МАҲМУТОВ.

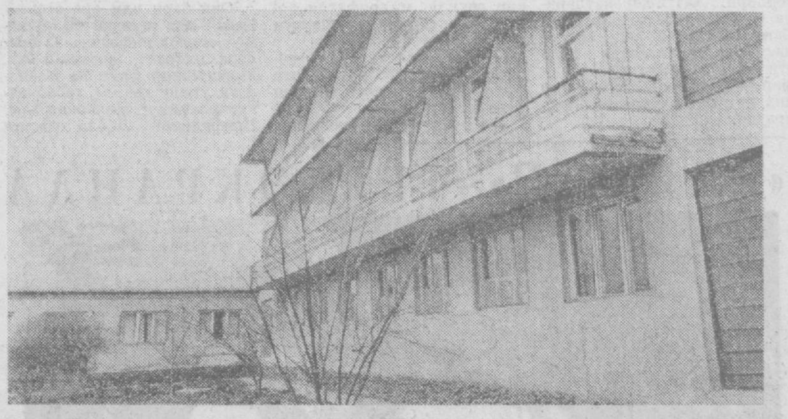

КОМБИНАТ

ПРОФИЛАКТОРИЙСИДА

● ҚУРАМА тоғлари этагида жойлашган бу шифохона Ангрен керамика комбинати ишчиларига фақат даволаш муассасаси сифатидагина эмас, балки кўркам ва серфайз оромгоҳ сифатида ҳам хизмат қилади.

Шифохона ташкил этилган биринчи йилда бу ерда 158 киши дам олган бўлса, ўтган йили унда 1454 нафар ишчи ва хизматчи ҳордиқ чиқарди ва даволанди.

Суратда: (юқоридан пастга) профилакторий биносининг умумий кўриниши, профилакторий бош врачи М. А. Арутюнов шифокорлар билан ўзаро суҳбатда; оромгоҳ залларидан бирида.

А. Жданов фотолари.

ЛЕВ ОШАНИН БИЛАН УЧРАШУВ

НИЗОМИЙ номидаги Тошкент Давлат педагогика институтида СССР Давлат мукофотининг лауреати, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими, таниқли шоир Лев Ошанин билан учрашув бўлиб ўтди. Кечани институт проректори, доцент А. Балич кириш сўзи билан очди. Доцент С. Брикина меҳмоннинг ижоди ҳақида гапирди. Студентлардан Т. Абдуваҳобова ва Г. Горичкина шоир шеърларидан ўқишди.

Кечада шоир Лев Ошанин адабиёт мухлисларини қизиқтирган саволларга жавоб қайтарди. Йиғилганларни ўзининг ижодий режалари билан таништирди.

Учрашувда Лев Ошанин шеъри билан айтиладиган қўшиқлар ҳам янградди. Уларни Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати, солист Павел Борисов ижро этди.

Ш. ТОҲИРОВ.

ДИҚҚАТ: ПРЕМЬЕРА!

«СУЮНЧИ»

РЕСПУБЛИКА киночилар уйида «Ўзбекфильм» студиясида суратга олинган «Суюнчи» фильмининг премьераси бўлиб ўтди. Р. Муҳаммаджонов сценарийси асосида яратилган бу асар муҳим ҳаётий муаммоларни кўтариб чиққанлиги билан томошабинлар диққатини ўзига жалб этади.

Воқеалар оддий ўзбек қишлоғида кечади. Кичик қишлоқнинг ҳам ўзига хос ташвишлари бор. Унинг одамлари ҳар ишда бир-бирига ҳамкор, ҳамдард. Лекин, жамиятга қарши ножўя хатти-ҳаракатлари билан пок ниятли кишиларни тўғри йўлдан оздиришга ҳаракат қилаётган кимсалар ҳам йўқ эмас. Уларга қарши кураша оладиган, кези келганда ўз панд-насиҳатларини аямайдиган қишлоқ онахони Анзират хола асарнинг марказий образларидан бири.

Анзират хола ролини таниқли актриса Зайнаб Садриева тўлақонли ва ишончли талқин эта олган. Севимли актёрларимиздан Ғ. Аъзамов, И. Болтаева, Ҳ. Шарипов, А. Абдуваҳобов, Д. Юсупов ва А. Назруллаевлар ижро этган қаҳрамонлар образлари ҳам фильмнинг қизиқарли ва жозибали чиқишини таъминлаган.

Режиссёр М. Абзаловнинг бу янги комедияси кулги шинавандалари учун муносиб туҳфадир.

Д. ҚОДИРОВА.

ҚЎШИҚСЕВАРЛАР КЛУБИ

Ўзбекистон ССР Композиторлар союзининг эстрада ва оммавий қўшиқлар комиссияси ташаббуси билан «Қўшиқсеварлар клуби»нинг ташкил этилиши республикамизда бу соҳани ривожлантиришга жиддий эътибор билан қаралаётганлигидан далолат беради. Клубнинг дастлабки машғулотига республика эстрада санъати студияси иштирокчилари ҳамда А. Островский номидаги Тошкент театр ва рассомчилик санъати институти студентлари ташриф буюришди. Клуб давра суҳбати ўзбек эстрадаси қўшиқларининг бугунги равнақи ва истиқболлари муҳокамасига бағишланди.

Йиғилишда композиторлар Д. Сайдаминова, В. Милов, Э. Қаландаров ва шоир Р. Фарҳодий қўшиқсеварлар билан дўстона суҳбатда бўлдилар, эстрада қўшиқчилиги муаммоларига доир саволларга жавоб бердилар.

Б. ЭГАМҚУЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
11 февралдан бошлаб
Тошкентда биринчи марта

«АРАЛАШ ҲАЙВОНЛАР ГРУППАСИ» АТТРАКЦИОНИ

Ўргатувчи — РСФСР халқ артисти Тереза ДУРОВА.
2 бўлимдан иборат катта ранг-баранг программа.
Томошалар соат 19.30 да шанба кунлари 16.00 ва 19.30 да, якшанба кунлари эса 13.00, 16.00 ва 19.30.
Олдиндан билет сотиш кассаси ишлайди.
Касса соат 10.00 дан 20.00 гача очиқ.
Телефонлар: 44-35-91, 44-31-40.

196-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
ҚЎШИМЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти В. И. Ленин номидаги Тошкент электрон техника заводи учун қуйидаги ихтисослар бўйича мутахассислар тайёрлайди:

ярим ўтказгичли приборларни йиғувчилар, электрон техника қисмлари ва приборларининг синовчилари, электрон техника қисмлари ва приборлари контролери, радиоаппаратуралари ва приборларининг монтажчиси ҳамда созловчилари, технология ускуналарини созловчилар, синов ускуналари созловчи-монтажчилари, токарлар, фрезерчилар, электр пайвандчилар, асбобсоз-слесарлар, дурадгорлар.

Билим юртига 8—10 синф маълумотига эга бўлган, Тошкент шаҳрида ва унинг атрофида яшовчи йигит-қизлар қабул қилинади.

8-синф маълумотига эга бўлганлар учун ўқиш муддати — 3 йил, 10 синф ҳажмида маълумотлилар учун — 6 ой.

Радиоаппаратуралар ва приборларнинг монтажчиси ва созловчиси ихтисосига қабул қилинган 10-синф ҳажмида маълумотга эга бўлган ўқувчиларга 30 сўм миқдорида стипендия, технология ускуналари созловчиси мутахассислигидаги ўқувчиларга эса 72 сўм стипендия берилади, 8-синф маълумоти билан қабул қилинганлар тўлиқсиз давлат таъминотида бўладилар ва ўрта маълумот оладилар. Ишлаб чиқариш практикаси даврида ҳамма ўқувчилар иш ҳақининг 33 процентини оладилар. Ўқиш вақти иш стажига ҳисобланади.

Қабул комиссияси билим юрти базасида, В. И. Ленин номидаги Тошкент электрон техника. заводининг кадрлар бўлимида ҳар куни ишлайди.

Машғулотлар группаларнинг комплектланишига қараб бошланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, 5-алоқа бўлими, Ленин райони, Весна кўчаси, 17-уй (1, 5, 26 трамвайлар ва 106-автобуснинг «Фоменко» бекати). Телефон: 91-14-51.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
Озиқ-овқат министрлиги базасидаги
161- ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
Нонвойлар тайёрлайдиган
6 ОЙЛИК КУРСЛАРГА
қўшимча
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқувчиларга ҳар ойда 30 сўм стипендия берилади.

Ўқиш даври меҳнат стажига киради. Ётоқхона берилади. Ўқиш группалар тўлишига қараб бошланади.

Билим юртининг адреси: Тошкент шаҳри, Куйбишев райони, Гёте кўчаси, 52-уй (16, 89-автобусларнинг «Касб касалликлари институти» бекати, 21, 49-автобусларнинг «Халқа йўл», «2-нон заводи» бекати).

Тошкент шаҳар ижроия комитети ҳузуридаги Тошкент Трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг
1-ТРОЛЛЕЙБУС ДЕПОСИ
(Т. Шевченко кўчаси, 28-уй)
Троллейбус машиналари ҳайдовчилари тайёрлаш курсларига
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
Ўқиш муддати — 6 ой.

Ўқиш давомида курсантларга ойига 70 сўмдан стипендия берилади, улар шаҳар трамвай ва троллейбусларида бепул юриш ҳуқуқидан фойдаланадилар. Бошқа шаҳарлардан келган ёлғиз курсантларга депо яқинидаги ётоқхонадан жой берилади. Курсантлар ва ҳайдовчилар баҳосининг 50 процентини тўлаш шарти билан формали кийим кечак билан таъминланадилар.

Машғулотлар группаларнинг тўлишига қараб бошланади.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 10/II да Ўн учинчи ранс, 11/II да Аризасига кўра.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 10/II да Тошкентнинг нозанин маликаси, 11/II да Заҳар ичган даъвогар.

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Аралаш ҳайвонлар группаси» аттракционининг гастроллари (19.30).

СПОРТ

РЕПОРТАЖ

ФУТБОЛЧИЛАРИМИЗ ҚУВАЙТДА

● СССР клублари терма командаси Қувайтга жўнаб кетди. Унинг составига олимпиада командасига номзод бўлган футболчилар киритилди. В. Сальков устозлик қилаётган терма командада «Пахтакор» ҳимоячиси М. Белялов ҳам бор. Футболчиларимиз Испанияда ўтказилган жаҳон чемпионати ва Москва олимпиадасининг иштирокчиси бўлган Қувайт терма командаси билан учта ўйин ўтказишни мўлжаллаган.

ТЎП ЎЙИНДА

● ФАРҒОНАДА баҳорги халқаро турнир давом этяпти. «Пахтакор» Наманганнинг «Навбаҳор» коллективи билан учрашиб, 4:0 ҳисобида устун келди. Тўпларни А. Якубик, И. Семенко, Х. Ирисбековлар киритишди. Наманганликлар дарвозасига тўртинчи тўпни «Навбаҳор» ҳимоячиси киритди. «Нефтяник» — «Элеро» учрашувида Болгария футболчилари 2:1 ҳисобида устун келдилар.

Душанбе шаҳрида эса Р. Дўлтабоев соврини учун навбатдаги бешинчи Бутуниттифоқ турнири ўтказиляпти. Бунда Термизнинг «Автомобилист» ҳамда «Пахтакор»нинг дублёрлар состави қатнашмоқда. «Автомобилист» «Помир» командаси билан 2:2 ҳисобида дуранг ўйнаб, Свердловскнинг «Уралмаш» коллективини 1:0 ҳисобида енгди. «Пахтакор» ўринбосарлари Тожикистон чемпионига 2:3 ва Кемеровонинг «Кузбасс» командасига 1:2 ҳисобида ютқаздилар.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКАЧИЛАР ЧЕМПИОНАТИ

● «ПАХТАКОР» стадионида енгил атлетика бўйича республика қишки чемпионати бўлиб ўтди. Программанинг бир қатор турларида юксак натижалар қайд этилди. Жумладан найза улоқтиришда Сергей Шкирдов ўн йилдан бери сақланиб келаётган Ўзбекистон рекордини бир йўла 62 сантиметрга янгилашга муваффақ бўлди. Эндиги рекорд 82 метр 10 сантиметрга тенг бўлиб қолди. 1500 метрга бўлган югуришда Европа чемпиони Светлана Ўлмасова маррага иккинчи бўлиб, Любовь Кирюхинадан кейин келган бўлсада, ўзининг севган масофаси 3 минг метрга бўлган баҳсда устунлигини яққол намойиш эта олди. Эркаклар ўртасида 1500 метрга бўлган югуришда 3 минут 58 секунд вақт кўрсатган Диловор Селетов чемпион бўлди. Уч ҳатлаб сакрашда Димитрий Литвиненко 16 метр 58 сантиметр кўрсаткич билан биринчи ўринни олди.

Ғолиблар Ўзбекистон терма командаси сафида 18—20 февралда Москвада ўтказиладиган мамлакат чемпионатида қатнашадилар.

БОЛА АСАБИЙЛАШИШИ МУМКИНМИ?

Ҳа, мумкин. Оилада фарзанд туғилганидан сўнг, унинг асаби шаклланиб боради. Ҳаётда биз учратган мўмин-қобил, камгап, одобли, сабр-тоқатли ва аксинча шўх, тўполончи, қитмир, бесаранжом болалар характери асаб системаси билан боғлиқ.

Вояга етиш жараёнида ташқи муҳитга мослашув, ҳали тўла шаклланмаган асаб системасининг турмушдаги ижобий, салбий таъсирлар остида ўзгариши туфайли мужассамлашган олий нерв системаси пайдо бўлади.

Олий нерв фаолиятининг тикланиб боришида ота-она ва оила аъзоларининг болага бўлган муносабати муҳим аҳамият касб этади. Оиладаги тинчлик, қулай шароит, ўзаро ҳурмат бола асабини сокин сақлашдаги энг зарур омиллардандир. Аксинча, рўзғордаги келишмовчиликлар, бўлар-бўлмасга бақиришлар, уриш-жанжал, камситиш ва даккибозликлар фарзандлар асабини издан чиқаради, уларнинг соғлиғига зарар етказади.

Уйда бола тарбиясида бир киши устун туриши, бошқалар уни қўллаб-қувватлаши зарур. Агар ота фарзандини тартибга чақирган пайтда она, бошқа оила аъзолари бола ёнига тушсалар, у «суянчиғи» борлигини тезда англайди ва характери нотўғри шакллана бошлайди.

Бола билан суҳбатлашиш, унинг саволларига жавоб беришдан эринмаслик керак. Кўпинча ота-оналар ҳаётда шу қоидага риоя қилмайдилар. Ўз фарзандларини «маҳмаданасан», «кўп бижиллама», «бунча кўп гапирасан, қулоқ-миямни единг» деган даккилар билан эркини бўғадилар.

Овқатланиш, уйқу, ақлий ва жисмоний ишдаги мутаносибликнинг бузилиши туфайли ҳам болаларда невроз касаллиги келиб чиқади. Худди шундай невроз аломатлари тез-тез шамоллашдан, юрак, ошқозон-ичак касалликлари билан оғришдан ҳам пайдо бўлади. Энг эрта учрайдиган невроз болани бир ҳафталиги ёки икки ҳафталик давърларидан бошланиши мумкин. Бундай неврозга баъзи бир нерв системасидаги туғма нуқсонлар ёки ички органларнинг бевақт касалланиши сабабчи бўлса, бола каттароқ бўлганда бошланадиган неврозга кўпроқ юқорида айтиб ўтилган оила аъзоларининг нотўғри муносабатлари сабаб бўлади. Оила аъзоларидан бирининг ичкиликни суриункали истеъмол қилиши туғма неврознинг манбаи ҳисобланади.

Болаларда учрайдиган неврозларнинг олдини олишда уларни ёшликдан чиниқтириш, кун тартибини тўғри тузиш ва унга қатъий риоя қилиш катта ёрдам беради. Соф ҳаво, жисмоний тарбия, ақлий иш билан жисмоний ишларни алмаштириб туриш нерв системаси ҳамда мия фаолиятини кучлантиради, боланинг ташқи муҳитдан келадиган салбий қаршиликларни енгишида енгиллик яратади.

Ш. ШОМАНСУРОВ,
Тошкент врачлар малакасини ошириш институти болалар асаб касалликлари кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори, профессор.

«САЛОМАТЛИК САҲИФАСИ» ПОЧТАСИДАН

Редактор ўринбосари С. Ғ. МУСАЕВ.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П, ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор ўринбосарлари—335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь—334898, 325353; секретариат—325750. БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар—334048, 325354; партия турмуши—325778; пропаганда—325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт—325749; қишлоқ хўжалиги—325647; адабиёт ва санъат—325767; совет қурилиши—325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик—325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари—325553; фотомухбир—325894.

Р. 01786. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. Б. 1539. 1 2